

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΑΜΗΣ

Διπλωματική εργασία | **“Αρχιτεκτονικής Λόφος”**

Η εγκατάσταση της Σχολής Αρχιτεκτόνων στον λόφο Καστέλι-Χανιά ως ευκαιρία ανάκτησης του δημόσιου λόγου περί αρχιτεκτονικής.

Καλατζιδάκης Στράτος

επιβλέπων καθηγητής: Σκουτέλης Νίκος

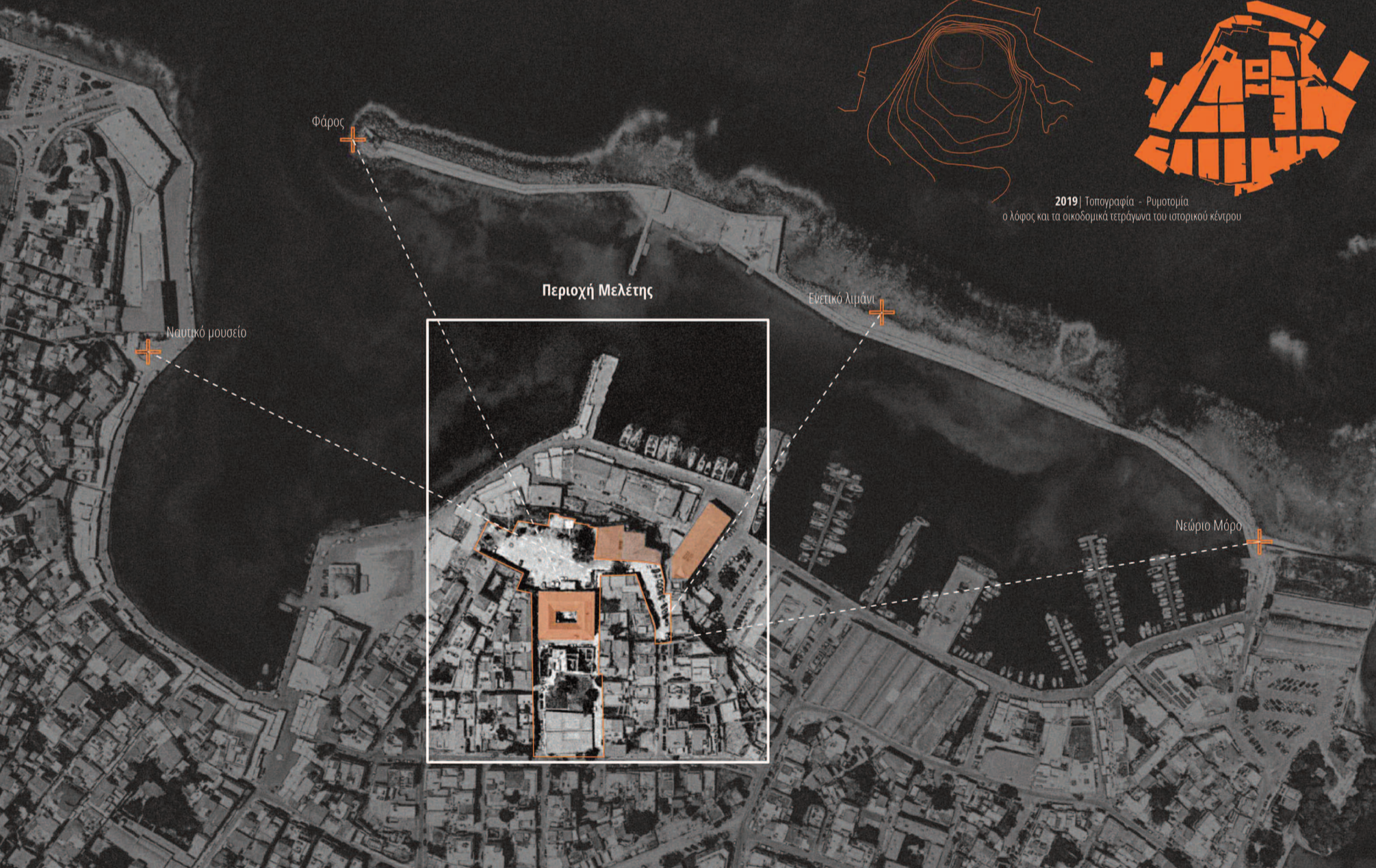
1940 | ο λόφος Καστέλι και το αποτύπωμα του βυζαντινού τείχους

1965 | Αεροφωτογραφία του κέντρου με εμφανείς τις βομβαρδισμένες περιοχές

2019 | Τοπογραφία - Ρυμοτομία ο λόφος και τα οικοδομικά τετράγωνα του ιστορικού κέντρου

ΜΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η Αρχιτεκτονική Σχολή στον Λόφο Καστέλι

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniaotika-nea.gr

editorial

Μια ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική πρόταση για τον λόφο Καστέλι, παρακολουθούμε σήμερα μέσα από την παρουσίαση της διπλωματικής εργασίας ενός φοιτητή της Αρχιτεκτονικής που βαθμολογήθηκε με άριστα και η οποία βασίζεται στην επαναφορά της μνήμης, στην ανάδειξη των αρχαιοτήτων του λόφου αλλά και στην “επιστροφή” της Αρχιτεκτονικής Σχολής εκεί «όπου ανήκει».

Παραβρισκόμαστε εξάλλου στην έναρξη του 16ου Πανελληνίου Συνεδρίου για τη φωτογραφία που ξεκίνησε χθες, ενώ αναμένουμε δύο επιπλέον εκθέσεις φωτογραφίας που ξεκινούν σήμερα φέρνοντας έτσι την πόλη μας στο επίκεντρο των φωτογραφικών εξελίξεων!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

4/5

Πελαγής,
Πελαγία,
Ιλάριος,
Μελής,
Μέλια

5/5

Ειρήνη,
Ειρηνάιος,
Εφραίμ,
Εφραϊμία

6/5

Σεραφεΐμ,
Σεραφεϊμία,
Ιώβ

8/5

Αρσένιος,
Αρσινόη,
Θεολόγος,
Θεολογία,
Μήλιος,
Μηλιώ

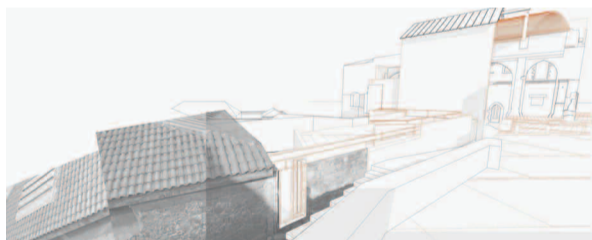
9/5

Χριστόφορος,
Χριστοφία,
Ησαΐας

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Τα Χανιά στο επίκεντρο
των φωτογραφικών εξελίξεων

σελ. 6 ~ Πολιτισμός

σελ. 7 ~ Συνέντευξη με
τον Δημήτρη Μαραμιάσελ. 8 - 9 ~ Η Αρχιτεκτονική Σχολή
στον Λόφο Καστέλι

σελ. 10 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 11 ~ Παιδότοπος

σελ. 12 - 14 ~ Πολιτισμός

σελ. 15 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 16 ~ Αφορμή, Βιβλία

γιορτάζουν

διαδρομές

Μυρσίνη Μαργαρίτη.

Χάρης Ανδριανός.

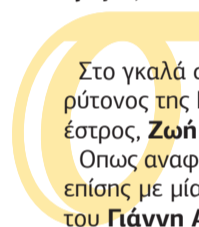

Ζωή Ζενιώδη.

ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Υποδοχή της Ανοιξης
με μουσικό γκαλά

Υποδοχή της Ανοιξης με μουσικό γκαλά διοργανώνει ο Δήμος Χανίων σήμερα Σάββατο στις 8 μ.μ., στον αύλειο χώρο της Μητρόπολης (πλατεία Αθηνάγορα).

Στο γκαλά συμμετέχουν η διεθνούς φήμης σοπράνο, **Μυρσίνη Μαργαρίτη**, και ο βαρύτονος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, **Χάρης Ανδριανός**. Στο πιάνο η διακεκριμένη μαέστρος, **Ζωή Ζενιώδη**.

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του Δήμου Χανίων, στην εκδήλωση θα συμμετέχουν επίσης με μία εμφάνιση - έκπληξη οι μικροί χορευτές του Λαογραφικού Ομίλου Χανίων του **Γιάννη Αγιασμενάκη**.

ΜΕ ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Εκδήλωση για την ανακαίνιση
της Ι.Μ. Αγ. Γεωργίου Καρυδίου

Εκδήλωση για την οικονομική ενίσχυση των εργασιών αναστήλωσης και ανακαίνισης της **Ιεράς Μονής Αγίου Γεωργίου Καρυδίου** οργανώνουν ο Δήμος και οι Πολιτισμικοί Σύλλογοι Αποκορώνου καθώς και οι “Φίλοι της Ιεράς Μονής”, την Κυριακή 12 Μαΐου στον αύλειο χώρο της Μονής.

Την εκδήλωση πλαισιώνουν η Χορωδία της Ενορίας Τιμίου Σταυρού Αλικιανού Κυδωνίας, ο Μανώλης Κονταρός, ο Δημήτρης Βακάκης και ο Μανώλης Κατσιγιαννάκης με το συγκροτήμα τους, μέλη του παραδοσιακού μουσικού συλλόγου Αποκορώνου “Ο Χαρίλαος” και άλλοι νεώτεροι καλλιτέχνες της μουσικής παράδοσης της περιοχής. Τιμή 5 ευρώ.

“ΜΙΑ ΜΠΥΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΠΑΣΙΣΤΑ!”

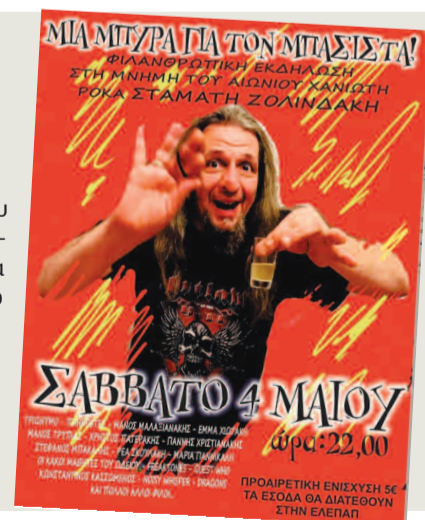
Εκδήλωση στη μνήμη
Σταμάτη Ζολινδάκη

Φιλανθρωπική εκδήλωση στη μνήμη του αιώνιου Χανιώτη ροκά **Σταμάτη Ζολινδάκη** με τη συμμετοχή φίλων του μουσικών και συγκροτημάτων θα πραγματοποιηθεί σήμερα Σάββατο στις 10 το βράδυ στο Rock Sugar (Μίνωος και Επιμενίδου).

Ο τίτλος της εκδήλωσης είναι: “Μια μπύρα για τον μπασίστα!”

Θα υπάρχει προαιρετική ενίσχυση 5 ευρώ και τα έσοδα θα διατεθούν στην ΕΛΕΠΑΠ.

Γ. ΛΥΒ.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Εορτασμός ημέρας λήξης Β' Παγκοσμίου Πολέμου

Εορτασμός της ημέρας λήξης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου θα γίνει στα Χανιά την Πέμπτη 9 Μαΐου.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει στις 11.30 π.μ. στο Ηρώο Πεσόντων επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων από τις Αρχές του Νομού, τα πολιτικά κόμματα, τους εκπροσώπους των αντιστασιακών οργανώσεων όπως και από τον

Στρατιωτικό Ακόλουθο της Ρωσικής Πρεσβείας στην Αθήνα, Συνταγματάρχη κ. Seregin Mikhail.

Θα ακολουθήσει στις 12 στο Κομπιτήριο Αγίου Λουκά - Μνημεία πεσόντων Ρώσων στρατιωτικών, επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων, ενός λεπτού σιγή, ανάκρουση Εθνικών Ύμνων Ρωσίας και Ελλάδος.

τεύχος 829

Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας “Χανιώτικα Νέα”

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

“ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ”:

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος
Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης,
Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα
Μαρουλοσφάκη, Βασιλική
Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη,
Ελένη Σταυρίδη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατσάκης

ΠΙΣΤΕΥΣΕ: Hussein Rajiaftikhar,

Γιάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

“Ερμής” (Μπουνιαλιά 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniaotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -

6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniaotika-nea.gr

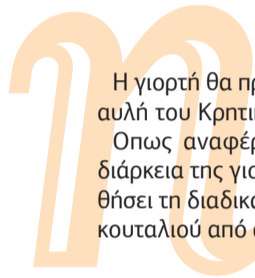

Γιορτή για το νεράτζι διοργανώνει αύριο Κυριακή ο Πολιτιστικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Σούδας στο πλαίσιο των παραδοσιακών εκδηλώσεων.

ΣΤΗ ΣΟΥΔΑ

Γιορτή νερατζιού

Η γιορτή θα πραγματοποιηθεί στις 5 το απόγευμα στην αυλή του Κρητικού Παραδοσιακού Σπιτιού.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, κατά τη διάρκεια της γιορτής το κοινό θα μπορεί να παρακολουθήσει τη διαδικασία παρασκευής ανθόνερου και γλυκών κουταλιού από άνθη νερατζιάς, νεράτζια και άλλα εσπε-

ριδοειδή.

Επίσης θα διεξαχθεί διαγωνισμός παραδοσιακού γλυκού με έπαθλο ένα κόσμημα αξίας 150 ευρώ από το κοσμηματοπωλείο Μπσκολαβας.

Την εκδήλωση θα πλαισιώσει ο Μουσικοχορευτικός Σύλλογος Αροδαμός.

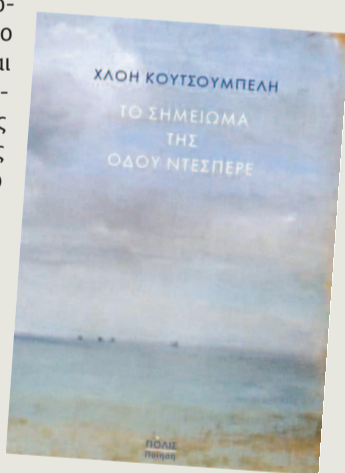
ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Παρουσίαση ποιητικής συλλογής

Ο Δήμος Χανίων, η Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων, το βιβλιοπωλείο "Το βιβλίο" και οι εκδόσεις "Πόλις" διοργανώνουν την παρουσίαση της ποιητικής συλλογής της Χλόης Κουτσομπέλη "Το σημείωμα της οδού Ντεσπερέ", τη Δευτέρα 6 Μαΐου και ώρα 21.00 στο χώρο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι:

Έλια Βαρδάκη, κοινωνική ανθρωπολόγος και ο Γιώργος Καρτάκης, συγγραφέας-μεταφραστής.

Ποιήματα θα διαβάσει η Ρούλα Τατσοπούλου, θεατρολόγος.

ΣΤΟΥΣ ΚΑΜΠΟΥΣ ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ

Εκδήλωση μνήμης

Εκδήλωση τιμής και μνήμης υπέρ των θυμάτων της 8ης Μαΐου 1944 και των λοιπών αγωνιστών, που συμμετείχαν στους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους, πραγματοποιείται την Τετάρτη 8 Μαΐου και ώρα 11:00 στην Κεντρική Πλατεία Κάμπων Κεραμιών.

Την εκδήλωση συνδιοργανώνουν ο Δήμος Χανίων, η Τοπική Κοινότητα Κάμπων, η Περιφέρεια Κρήτης, η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κάμπων Κεραμιών.

ΣΤΗΝ ΠΑΛΛΗΝΗ ΑΤΤΙΚΗΣ

Κρητικοί σύλλογοι τιμούν τη Μάχη της Κρήτης

Για πρώτη φορά στην Παλλήνη Αττικής, όπως ανακοινώθηκε, 12 κρητικοί σύλλογοι διοργανώνουν εκδήλωση για τη Μάχη της Κρήτης την Κυριακή 5 Μαΐου και ώρα 7 μ.μ., στο βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου της Παλλήνης, δίπλα στη στάση του μετρό και του προαστικού "Παλλήνη" με ελεύθερη είσοδο για το κοινό.

Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει ομιλία από τον κ. Ελ. Μαργακουδάκη, κρητική μουσική και χορούς.

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ "Δ. ΒΛΗΣΙΔΗΣ"

Παραστάσεις από το Παιδικό Θεατρικό Εργαστήριο

Συνεχίζεται στο Θέατρο «Δημήτρης Βλησιδης», το πρόγραμμα των παραστάσεων από τα παιδιά του Παιδικού Θεατρικού Εργαστηρίου του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κρήτης, τα οποία παρουσιάζουν τις εργασίες τους, ως εξής:

• «Το πάθος και η φαντασία των άλλων»: Σάββατο 4 και Κυριακή 5 Μαΐου 2019, ώρα 20:00 (τμήμα Λυκείου).

• «ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ Ο ιππότης της ελεεινής μορφής»: Σάββατο 11 και Κυριακή 12 Μαΐου 2019, ώρα 20:00 (τμήμα Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού).

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Συνδιοργάνωση: Δήμος Χανίων - Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ.-ΚΑΜ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ:

"Ρομπέρτο Τσούκκο"

Τη θεατρική παράσταση "Ρομπέρτο Τσούκκο" του Bernard - Marie Coltes (μετάφραση Δ. Δημητριάδη, Εκδόσεις Άγρα 1992 & 2008) παρουσιάζει η θεατρική ομάδα "4" στο Theatre 73100 (Πατριάρχου Γερασίμου 18, Νέα Χώρα) σήμερα Σάββατο και στις 5, 6 και 11, 12, 13 Μαΐου στις 9 το βράδυ.

Σκηνοθεσία: Ρούσσα Μαρκάκη. Παίζουν: Κέλλυ Βλαμάκη, Βασιλική Καρυστινού, Άκης Κασιωτάκης, Γεωργία Ξυλούρη, Βαγγέλης Τσουκάτος, Δημοσθένης Χαριτάκης.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ

Παιδική παράσταση

Η παιδική σκηνή του Χρήστου Τριπόδη και η θεατρική εταιρία «Μέθεξις» παρουσιάζει την παράσταση: "Τα Τρία Γουρουνάκια... και ο Κακός ο Λύκος;" στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων την Κυριακή 12 Μαΐου στις 11.30 π.μ. και στις 6 το απόγευμα.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΓΕΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Η μονομαχία

Ένα σπάνιο γεγονός για τα κρητικά δεδομένα, το οποίο αποτυπώνει παραστατικά την επικρατούσα νοοτροπία της εξευρωπαϊσμένης αστικής τάξης στο θέμα της τιμής κατά την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας, ήταν η μονομαχία. Στις 28/8/1902 δημοσιεύθηκε στη «Νέα Έρευνα» η διαμάχη δυο βουλευτών της Κρητικής Βουλής, του Κωνσταντίνου Φούμη και του Αριστείδη Κριάρη, η οποία κατέληξε στη μονομαχία με πιστόλια. Αιτία οι πολιτικές, αλλά και οικογενειακές διαφορές των δύο βουλευτών. Ο Κωνσταντίνος Φούμης ένοιωσε θιγμένος και προκάλεσε σε μονομαχία τον Αριστείδη Κριάρη.

Η μονομαχία, η οποία έγινε σύμφωνα με όλους τους προβλεπόμενους κανόνες, δηλαδή παρουσία μαρτύρων και ιατρού, ολοκληρώθηκε χωρίς θύματα. Είναι πολύ πιθανόν αμφότεροι οι μονομαχοί να χρησιμοποίησαν κέρια βλήματα, σύμφωνα με την μόδα της εποχής. Αυτός ο εισαγόμενος ευρωπαϊκός κώδικας τιμής δεν «συγκίνησε» τις αρχές της Κρητικής Πολιτείας, καθώς ασκήθηκε αυταπάγγελτη δίωξη από τον Εισαγγελέα Χανίων και

οι μονομαχοί δικάστηκαν και καταδικάστηκαν τον Οκτώβριο του ίδιου έτους σε 16 ημέρες φυλάκισης ο Φούμης και 14 ημέρες ο Κριάρης («Νέα Έρευνα», «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ» 9/10/1902).

Μονομαχίες με βουλευτές γίνονταν την ίδια περίοδο και στην Αθήνα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η αιματηρή μονομαχία μεταξύ του υπουργού της Κυβέρνησης Θεοτόκη, Σπύρου Στάπ και του βουλευτή Τρικάλων, Κοκού Χατζηπέτρου.

Η μονομαχία έγινε το 1904 σε ένα χωράφι στη Νέα Χαλκηδόνα και αιτία ήταν... ένα ρουσφέτι για την έδρα της Ανατομίας στην Ιατρική Σχολή! Ο Κοκός Χατζηπέτρος έβρισε τον υπουργό Στάπ, διότι δεν προσέλαβαν τον δικό του υποψήφιο. Δυστυχώς, όμως, ήταν μύωπας κι αστόχησε. Έτσι, έπεσε νεκρός από τη σφαίρα του υπουργού. Αυτή ήταν η τελευταία φονική μονομαχία στην Ελλάδα. Συμπέρασμα, μάλλον οι Χανιώτες βουλευτές ήταν πιο προνοητικοί...

* Ο κ. Αγγελίαος Κ. Αλιγίζακης είναι ιατρός ορθοπαιδικός, πολιτισμολόγος

Βιβλιογραφία

A. Αλιγζάκης, Όπερες, Μαντολινάτες & Καντάδες, Βαλς & Σურτός στα παλιά Χανιά. Πολιτισμός και κοινωνία κατά την περίοδο 1878-1967, Ηράκλειο 2016.

<https://www.mixanitouxronou.gr/o-telefteos-nekros-aponomonachia-stin-ellada-itan-vouleftis-ke-ton-skotoseipourgos/>, 22/3/2019.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΑΔΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ “ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ”

Τα Χανιά στο επίκεντρο

των φωτογραφικών εξελίξεων

■ Μέσα από εκδηλώσεις, συνέδριο και εκθέσεις

Η “καρδιά” της ελληνικής φωτογραφίας χτυπάει από χθες στα Χανιά όπου πραγματοποιείται το 16ο συνέδριο για την ιστορία της ελληνικής φωτογραφίας στο πλαίσιο των εκδηλώσεων “Φωτογραφικές Συναντήσεις” που ξεκίνησε πριν από 17 χρόνια και φιλοξενούνται για πολλά χρόνια στα Κύθηρα πριν “μετοικήσει” στην Κρήτη.

Το συνέδριο φιλοξενείται στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών “Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος”, ενώ παράλληλα διοργανώνονται εκθέσεις φωτογραφίας στην Πύλη Σαμπιονάρα, τη γκαλερί «South» και το Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου.

Ο μελετητής της φωτογραφίας και ιδρυτής των «Φωτογραφικών Συναντήσεων» Γιάννης Σταθάτος,

μιλώντας στα «Χ.ν.», τόνισε ότι παρότι η φωτογραφία έχει προχωρήσει στην Ελλάδα δεν έχει ακόμα πάρει τη θέση που της αξίζει: «Δεν έχει βρει τη θέση της και υπάρχουν μεγάλα οργανωτικά προβλήματα κυρίως από την πλευρά του κράτους. Από την άλλη μεριά, έχουμε μερικούς εξαιρετικούς φωτογράφους, ορισμένοι από αυτούς έχουν διαπρέψει και διεθνώς, και η ποιότητα της ελληνικής φωτογραφίας έχει ανέβει».

Συγχρόνως, όπως ανέφερε ο κ. Σταθάτος, μέσω από δράσεις όπως οι «Φωτογραφικές Συναντήσεις» έχουν γίνει σημαντικά βήματα στο πεδίο των φωτογραφικών μελετών και εκδόσεων. «Αυτό σημαίνει ότι πλέον μελετάται η φωτογραφία και ως τέχνη και ως εργαλείο που μας βοηθάει να καταλάβουμε το πως ζούμε ή πως ζούσαν οι άνθρωποι στο παρελθόν. Δηλαδή εξετάζεται η σχέση της φωτογραφίας με την κοινωνιολογία, την ιστορία και άλλες επιστήμες», εξήγησε ο κ. Σταθάτος.

Κι αν η σχέση της φωτογραφίας με τις επιστήμες εξελίσσεται, το ίδιο συμβαίνει και με

Φωτογραφία του Κωνσταντίνου Σ. Κωνσταντίνου η έκθεση του οποίου: “Πράσινη Γραμμή” λειτουργεί στο χώρο: SOUTH Space for Photography.

Ο μελετητής της φωτογραφίας και ιδρυτής των “Φωτογραφικών Συναντήσεων” Γιάννης Σταθάτος.

την τεχνολογία: «Το πέρας στην ψηφιακή εποχή έχει επηρεάσει τη φωτογραφία καταρχάς για πρακτικούς λόγους. Είναι πιο εύκολο να έχεις ένα κομπιούτερ στο γραφείο παρά έναν σκοτεινό θάλαμο. Από εκεί και πέρα, πράγματα που γίνονταν πιο απλά, εύκολα και γρήγορα. Από εκεί και πέρα, αυτό που έχει αλλάξει σημαντικά μέσω της τεχνολογίας είναι το πόσο έχει γενικευτεί η χρήση της φωτογραφίας σε όλες τις τάξεις, τις ηλικίες και όλους τους ανθρώπους».

Την πρώτη ημέρα του συνεδρίου εισηγήσεις πραγματοποίησαν, μεταξύ άλλων, οι **Μαριλένα Καρρά, Δωροθέα Κοντελετζίδου, Γιάννης Σκαρπέλος, Μαρία Τσακίρη, Μυρτώ Σταματοπούλου, Νίκος Μύρτος, Μαρία Πασχαλίδου, Νίκος Κουτσουμπός και Στέργιος Καράβατος.**

Στιγμιότυπο από την πρώτη ημέρα των εργασιών του 16ου συνεδρίου για την ιστορία της ελληνικής φωτογραφίας.

Να σημειώσουμε τέλος ότι το βράδυ της Παρασκευής εγκαινιάστηκε η έκθεση του Κωνσταντίνου Σ. Κωνσταντίνου: «Πράσινη Γραμμή» στο χώρο: SOUTH Space for Photography στην οδό Στρατηγού Τζανα-

κάκη 17. Τις εκδηλώσεις διοργανώνουν οι: **Γιώργος Αναστασάκης, Πηνελόπη Πετσίνη και Γιάννης Σταθάτος.**

ΔΗΜ. ΜΑΡ.

Το σημερινό πρόγραμμα του συνεδρίου

Σήμερα Σάββατο το συνέδριο για την ιστορία της ελληνικής φωτογραφίας περιλαμβάνει τις εξής εισηγήσεις:

•11 π.μ.: Αθανάσιος Δήμου, Δημήτριος Τζιουμακλής, Στέφανος Καριώτης
Η ιστορία της αεροφωτογραφίας στην Ελ-

λάδα και σύγχρονες εφαρμογές Γεωπληροφορικής.

11.30: Νικολέτα Λιακοσταύρου, Σωτήρης Κουτμάνης. Το αρχείο τηλεφωτογραφίας του Μουσείου Τηλεπικοινωνιών Ομίλου ΟΤΕ.

12: Nicole Imming: Μεταξύ της τεκμηρίωσης και της προπαγάνδας: Η χρήση φωτογραφιών σε ελληνικά εικονογραφημένα περιοδικά (1912-1922).

12.30: Κωνσταντίνος Καλαντζής: Η Σφαιρική Οθόνη: Φαντασία, τεχνο-υλισμός και ο χαφίης το Facebook σε μία τοπική έκθεση φω-

τογραφίας.

13.30: Οραλία-Ελένη Κασσαβέτη: Το αναλογικό οικογενειακό φωτογραφικό λεύκωμα ως ιστορικό και πολιτισμικό τεκμήριο: Η «Κουλτούρα της Kodak» αντεπιτίθεται.

14.00: Νίκος Καραγιαννακίδης: Φωτογραφίζοντας τα «παιδιά της Φρειδερίκης»: η φωτογραφική αποτύπωση της ζωής στην Παιδόπολη «Άγιος Γεώργιος» της Καβάλας, 1947-1967.

14.30: Carl Mauzy: ΔΥΝΑΜΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ – Φωτογραφικά

αφηγήματα εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα του Σχεδίου Μάρσαλ και η διαμόρφωση της μεταπολεμικής ελληνικής εθνικής ταυτότητας.

15.00: Αλίκη Τσιργιάλου: Το φωτογραφικό έργο της Nelly's: Μια διαδικασία επαναξιολόγησης με αφορμή την αναδρομική έκθεση στο Μουσείο Μπενάκη.

15.30 Μαριάννα Καραλή: «Η αισθητική τοπογραφία του έθνους». Ο λόγος του Αριστέιδη Φουτρίδη και το ελληνικό φωτογραφικό τοπίο στην έκθεση «Ελλάς» της Νέας Υόρκης.

Φωτογραφία
του Μιχάλη
Καλαϊτζάκη.

Φωτογραφία
της Γεωργίας
Ματσαμάκη.

Εγκαινιάζεται απόψε η ομαδική έκθεση "Σωσίες" στο Κ.Α.Μ.

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων – Ελαιουργείον σε συνεργασία με την ΚΕΠΠΕ-ΔΗΧ-ΚΑΜ παρουσιάζουν την ομαδική έκθεση Φωτογραφίας «Σωσίες» σήμερα Σάββατο στις 21:00, στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου, Πλατεία Κατεχάκη & Ακτή Τομπάζη, Παλιά Πόλη, Χανιά, Κρήτη.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση,

στην έκθεση συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: **Μιχάλης Καλαϊτζάκης, Γεωργία Ματσαμάκη και Dan Ponting** σε επιμέλεια του ιστορικού της φωτογραφίας Γιάννη Σταθάτου και του εικαστικού επιμελητή Ιωάννη Ν. Αρχοντάκη.

Η έκθεση θα είναι ανοικτή καθημερινά 10:00-14:00 και 18:00-21:00 μέχρι τις 9 Μαΐου 2019 με ελεύθερη είσοδο.

Ο ψυχίατρος και συγγραφέας Θοδωρής Π. Δασκαλόπουλος σημειώνει: «Υπάρχουν έννοιες που διαπερνούν χρονικά και τοπικά, την ανθρώπινη σκέψη. Ο διπλός εαυτός, είναι μια τέτοια νοητική σύλληψη. Ο άνθρωπος που διαλέγουμε να είμαστε, φαίνεται πως αυτόματα δημιουργεί στο νου μας, έναν σκοτεινό διπλό εαυτό, τον άνθρωπο που δεν θέλουμε να είμαστε. Η σκιερή φιγούρα που μας ακολουθεί, σε όλη μας την ζωή.

Αυτή η σκιά, το είδωλο, ο αντικαθρεπτισμός, η συμβολική έννοια της ψυχής, σε πολλούς

Έργο
του Dan
Ponting.

πολιτισμούς, εξελίσσεται και στην υπόθεση της αυτονομίας της, της απόσχισης από το εγώ μας. Πρόκειται για το κλασικό «κα», τη διπλή Ψυχή στην Αρχαία Αίγυπτο, το διπλό φάντασμα των Σκανδιναβικών μύθων, το doppelganger των Γερμανικών μύθων και τον κλώνο αντίγραφο που αναφέρουν οι ψυχωσικοί ασθενείς με παραλήρημα καταδίωξης.

Το θέμα του διπλού εαυτού, εντάσσεται από τον Φρόνιτ, στην ιδέα του ανοίκειου. Το ανοί-

κειο, είναι εκείνη η μορφή του τρόμου που οδηγεί πίσω σε κάτι πολύ γνωστό σε εμάς, αφού κάποτε ήταν πολύ οικείο, αλλά έχει καταστεί τρομακτικό διότι αντιστοιχεί σε κάτι καταπιεσμένο που έχει επιστρέψει. Ο διπλός εαυτός έχει γίνει μια εικόνα του τρόμου, όπως ακριβώς, μετά την κατάρρευση της θρησκείας τους, οι θεοί μετατρέπονται σε δαίμονες».

Η έκθεση εντάσσεται στο εικαστικό πρόγραμμα ΧΑΝΙΑRT 2019, αποτελεί μέρος της διοργάνωσης "Φωτογραφικές Συναντήσεις 2019" που θα παρουσιαστούν από τις 2 μέχρι τις 5 Μαΐου 2019 στα Χανιά και είναι συμπαραγωγή της Περιφέρειας Κρήτης, της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, του Δήμου Χανίων, του Δήμου Πλατανιά, της ArtBeat Gallery Brussels και της αίθουσας τέχνης Match More σε συνεργασία με την ΚΕΠΠΕ-ΔΗΧ-ΚΑΜ και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων – Ελαιουργείον.

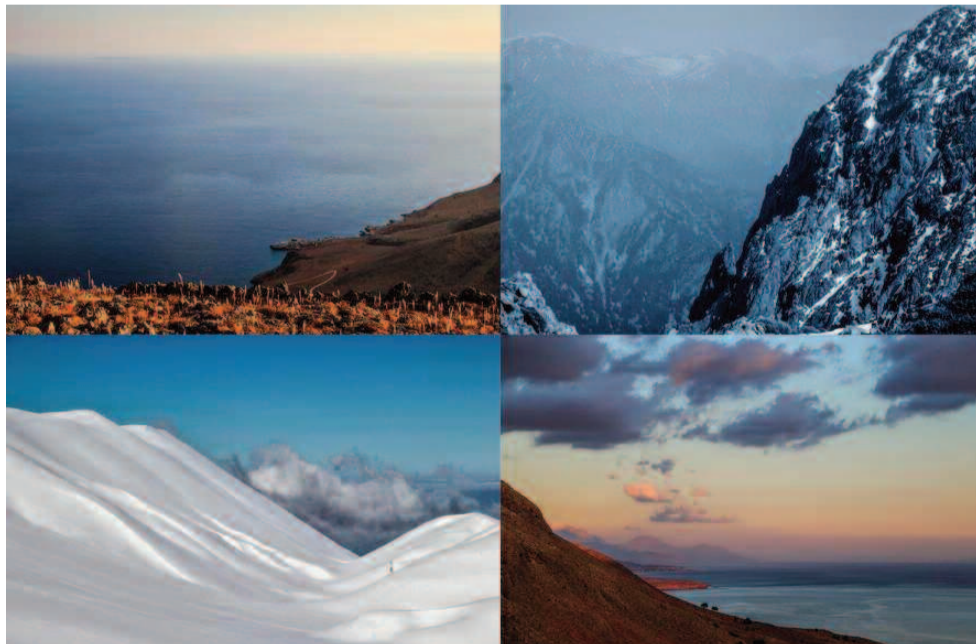
Και έκθεση Χανιωτών φωτογράφων στη Σαμπιονάρα

Φωτογραφία του Μιχάλη Πολυχρονάκη:
Ταρσανάς.

Φωτογραφία του Νίκου Καμπιανάκη:
Υμνος στη ζωή.

Φωτογραφία της Αναστασίας Τζαβέ: Μορφολογία
εδάφους.

Σήμερα επίσης στις 7 μ.μ. θα εγκαινιαστεί η ομαδική έκθεση Χανιωτών φωτογράφων στην Πύλη Σαμπιονάρα. Συμμετέχουν οι: Μάγδα Βογιατζή, Πλάτων Γιαννακάκης, Σπύρος Ζερβουδάκης, Νίκος Καμπιανάκης, Γιάννης Μαρκογιαννάκης, Αντιγόνη Μεταξάκη, Μιχάλης Πολυχρονάκης, Νίκος Μπασιάς, Μαρία Πατε-

ράκη, Αναστασία Τζαβέ, Φωτεινή Φαρμασώνη. Επιμέλεια: Γιώργος Αναστασάκης. Η έκθεση θα διαρκέσει έως την Τετάρτη 8 Μαΐου.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΑΝΙΩΝ

Εσπερίδα για τον Ερωτόκριτο

Εσπερίδα με θέμα: "Ο Ερωτόκριτος και η λαϊκή ποιητική παράδοση. Ο διάλογος της μαντινάδας και της ρίμας με τον Ερωτόκριτο του Κορνάρου", θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 13 Μαΐου στις 7.30 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Την εκδήλωση διοργανώνει -συμμετέχοντας στους εορτασμούς του Έτους Ερωτόκριτου- η Εταιρεία Κρητικών Σπουδών - Ίδρυμα Καψωμένου με συνδιοργανώτρια την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και με τη συνεργασία πολιτιστικών φορέων της περιοχής.

Όπως σημειώνει ο Πρόεδρος του Ιδρύματος, Καθηγητής **Ερατοσθένης Καψωμένος**: «Η σχέση ανάμεσα στον Ερωτόκριτο του Βιτσέντζου Κορνάρου και τη λαϊκή παράδοση, ειδικότερα την κρητική μαντινάδα και τη ρίμα, είναι ένα επιστημονικό πρόβλημα. Σ' αυτή τη σαφώς αμφίδρομη σχέση ποιος είναι ο αποφασιστικός παράγοντας: η κρητική μαντινάδα γέννησε τον Ερωτόκριτο ή ο Ερωτόκριτος την μαντινάδα; Η απάντηση σ' αυτό το (σχηματικό) ερώτημα δεν είναι διόλου εύκολη. Στην εκδήλωσή μας επιλέξαμε να αναπαραστήσουμε θεατρικά τους όρους και τα συστατικά στοι-

χεία του προβλήματος, μέσα από ζωντανούς ποιητικούς και μουσικούς διαλόγους ανάμεσα σε αυθεντικούς φορείς της παράδοσης, λαϊκούς τραγουδιστές του Ερωτόκριτου και μαντιναδολόγους, αφηγητές και λυράρηδες. Και αντί για μια έτοιμη λύση προτιμήσαμε να δείξουμε τους υπόγειους μηχανισμούς και την

αφανή διαλεκτική μέσα από την οποία γεννιέται η μεγάλη τέχνη. Πρόκειται, λοιπόν, για μια καλλιτεχνική μεταγραφή ενός ερευνητικού προβλήματος, που συνδυάζει ισόρροπα τον προβληματισμό με την αισθητική απόλαυση. Ο θεωρητικός λόγος περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο».

ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΤΕΡΑΣ

“Αποχωρισμοί” με τη Σοφία Χιλλ

Παράσταση: “Αποχωρισμοί” με τη Σοφία Χιλλ θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 29 και την Κυριακή 30 Ιουνίου στις 8.30 το βράδυ στο αρχαίο θέατρο Απτεράς.

Την εκδήλωση οργανώνουν η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης/Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και την Κοινωφελή Επιχείρηση Πολιτισμού και Περιβάλλοντος Δήμου Χανίων-Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση για την παράσταση, «αιώνες πριν ο παραπάνω στίχος ολοκλήρωνε την επιγραφή επιτύμβιας στήλης του 3ου αιώνα μ.Χ. από νεκροταφείο της Απτεράς, όπου ο Νείκων αποχαιρετούσε με οδύνη τη νεαρή γυναίκα του Συμφέρουσα, που πρόωρα και αιφνίδια πέταξε σαν άνεμος μακριά στον κόσμο των νεκρών.

Το συναίσθημα της απώλειας, το αμετάκλητο του θανάτου αλλά και του χωρισμού αποτελεί το πιο συνταρακτικό γεγονός στον ανθρώπινο βίο, το οποίο η κάθε εποχή αντιμετωπίζει και αναπαριστά με τον δικό της τρόπο. Ο αποχαιρετισμός στον αρχαίο κόσμο ήταν προσφιλές θέμα αγγειογράφων, γλυπτών αλλά και των μεγάλων τραγικών που απέδωσαν με τον ποιητικό τους λόγο σπαρακτικές σκηνές αποχωρισμού από όλες τις ανθρώπινες στιγμές και σε όλες τις εκφάνσεις τους: ενός αποχωρισμού που γίνεται εν ζωή θάνατος για όσους μένουν, όπως ο Νείκων, και βιώνουν την τραγικότητα της απώλειας.

Φέτος το καλοκαίρι, η **Σοφία Χιλλ θα ερμηνεύσει ανάλογες σκηνές από αρχαίες τραγωδίες, παραδίδοντάς μας την πρώτη ολοκληρωμένη θεατρική πράξη στο αρχαίο θέατρο Απτεράς μετά την ανασκαφή και αποκατάστασή του».**

Είσοδος ελεύθερη με δελτίο εισόδου. Η διάθεση των δελτίων ελεύθερα εισόδου θα ανακοινωθεί στις αρχές Μαΐου.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Δέσμη εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια του BAUHAUS

Δέσμη εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια του BAUHAUS θα πραγματοποιηθεί στις 13 - 16 Μαΐου στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων και περιλαμβάνει ημερίδα με ομιλίες αρχιτεκτόνων και ακαδημαϊκών, διαλέξεις, παρουσιάσεις ερευνών σχετικών με το Bauhaus, προβολές ταινιών, έκθεση και εργαστήρια για παιδιά.

Οι εκδηλώσεις θα ξεκινήσουν την Δευτέρα 13 Μαΐου στις 5 μ.μ. με εργαστήριο για παιδιά, την Τρίτη 14 του μηνός θα πραγματοποιηθεί στις 7.30 μ.μ. εκδήλωση με θέμα: “Γιατί το Bauhaus σήμερα; Τέχνη και καθημερινότητα”. Την Τετάρτη 15 Μαΐου το πρόγραμμα περιλαμβάνει προβολή ταινίας στις 6 μ.μ. και στις 8 μ.μ. παρουσίαση ερευνών ενώ την Πέμπτη 16 Μαΐου στις 5 μ.μ. θα πραγματοποιηθεί στις 5 μ.μ. εσπερίδα με κεντρική ομιλία από τη Dr Regina Bittner, Διευθύντρια του Διεθνούς Προγράμματος της Σχολής του Bauhaus στο Dessau και Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Bauhaus - Dessau.

Επίσης στις 7.20 μ.μ. θα γίνουν εγκαίνια έκθεσης.

Η δέσμη εκδηλώσεων με τίτλο «Γιατί το BAUHAUS σήμερα;» αποτελεί συνδιοργάνωση της Σχολής Αρχιτεκτόνων μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης και του

Goethe-Zentrum Chania με την υποστήριξη του Goethe Institut Athen και της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων, με επιστημονική και οργανωτική επιμέλεια της Αμαλίας Κωτσάκη, αναπληρώτριας καθηγήτριας της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Η είσοδος είναι ελεύθερη και θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση στα ελληνικά.

Ο χαρακτήρας των εκδηλώσεων είναι διεθνής και εντάσσονται στον ευρύτερο κύκλο εκδηλώσεων με τίτλο «100 Jahre BAUHAUS» www.bauhaus100.com που συντονίζει η Αρχιτεκτο-

νική Σχολή του BAUHAUS στο Dessau.

Το BAUHAUS είναι το αρχιτεκτονικό κίνημα εκείνο που κατ'εξοχήν έχει καθορίσει την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής του 20ου αιώνα και μέχρι της μέρες μας ως μέρος αυτού που ονομάζουμε «μοντέρνο κίνημα».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

“Τεκμήρια Ιστορίας”

Παρουσίαση του βιβλίου: “Τεκμήρια Ιστορίας” του αρχιτέκτονα μηχανικού - ιστορικού ερευνητή, Μιχάλη Κατσανεβάκη, θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 22 Μαΐου στις 7.30 μ.μ. στον Ιστοπλοϊκό Όμιλο Χανίων (Νεώριο Μόρο). Θα μιλήσουν ο π. Βουλευτής Χανίων, Σήφης Μιχελογιάννης και η εκπαιδευτικός Μαρία Π. Μαράκη.

Η παρουσίαση γίνεται από τη ραδιοφωνική εκπομπή του “Κρητικοράματος” (93,8 fm) “Κρήτη Πατρίδα μου” και σε συνεργασία με τον Ιστοπλοϊκό Όμιλο Χανίων.

Επιμέλεια παρουσίασης: Τριανταφυλλιά Μαζανάκη οικονομολόγος - μουσικός, Παναγιώτης Βουρδουμπάς ραδιοφωνικός παραγωγός, επιμέλεια ριζιτικού τραγουδιού: παραδοσιακός σύλλογος “ΕΤΕΟΚΡΗΤΕΣ”.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Εσπερίδα για τη Μάχη της Κρήτης

Εσπερίδα με θέμα: “Η Μάχη της Κρήτης και ο Αγώνας του Λαού μας” οργανώνουν η Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης και η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων την Δευτέρα 10 Ιουνίου στις 5.30 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:
Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: Αρχόντισσα Παπαδερού - Ναναδάκη και Μα-
νώλης Ντουρουντάκης

17.30 Καλωσορίσματα - Χαιρετισμοί

18.00 Γιώργος Μαργαρίτης, καθηγητής του ΑΠΘ, Η Μάχη της Κρήτης στο σήμερα

18.30 Δημήτρης Σκαρτσιλάκης, ιστορικός ερευνητής, συλλέκτης, Η καταστροφή της Καντάνου μέσα από ανέκδοτο φωτογραφικό υλικό

18.50 Κώστας Φραδέλλος, ιστορικός ΜΑ, Κατοκικές Κυβερνήσεις και Μάχη της Κρήτης

19.10 Ζαχαρίας Αντωνάκης, ιστορικός ΜΑ, Η εφαρμογή των αντιποίνων της Βέρμαχτ στην Κρήτη 1941- 1944 : η εγκαθίδρυση της συλλογικής ευθύνης και η ήττα των μηχανισμών της ναζιστικής προπαγάνδας στο νησί

19.30 Συζήτηση

19.50 - 20.10 Διάλειμμα

Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: Γιώργος Μαργαρίτης και Ζαχαρίας Αντωνάκης

20.10 Στέλιος Τριπαλιτάκης, ερευνητής, συλλέκτης, Το αεροδρόμιο του Μάλεμε στη Μάχη της Κρήτης

20.30 Αρχόντισσα Παπαδερού - Ναναδάκη, φιλόλογος, Η Αντίσταση στους ναζί κατακτητές στο Σέλινο

20.50 Στέλλα Αλιγιζάκη, ιστορικός ΜΑ, Εικαστική απεικόνιση της Μάχης της Κρήτης

21.10 Παρεμβάσεις - καταθέσεις μαρτυριών. Συζήτηση

21.50 Απολογισμός

22.00 (Απο) Χαιρετισμοί

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΑΔΑΚΗΣ

Ο συνθέτης Δημήτρης Μαραμής τάραξε τα μουσικά νερά πριν από 2 χρόνια όταν παρουσίασε στην Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος" ένα σύγχρονο ελληνικό μιούζικαλ, σε σκηνοθεσία του Κωνσταντίνου Ρήγου, βασισμένο στο εμβληματικό έργο του Βιτζέντζου Κορνάρου "Ερωτόκριτος".

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΑΜΗΣ

«Η τέχνη στοχεύει στο γεφύρωμα, την επικοινωνία»

Το κοινό αγκάλιασε από την πρώτη στιγμή το πρωτότυπο αυτό εγχείρημα που επιχείρησε -κι όπως προκύπτει εκ του αποτελέσματος πέτυχε- να «διαβάσει» με έναν σύγχρονο τρόπο το αφηγηματικό ποίημα του Κορνάρου. Το 2019, δυο χρόνια μετά στο πλαίσιο του έτους Ερωτόκριτου, ο Δημήτρης Μαραμής έρχεται στην Κρήτη για να μάς δώσει μια ακόμα νεότερη εκδοχή του δικού του Ερωτόκριτου, συνεργαζόμενος αυτή τη φορά με τους Χανιώτες «Vamos Ensemble». Ανάμεσα σε πρόβες και αλληπάλληλες συναντήσεις, οι «Διαδρομές» συνάντησαν τον Δημήτρη Μαραμή και μίλησαν μαζί του για τη διαχρονική γοητεία του Ερωτόκριτου, την ποίηση, την παράδοση αλλά και τη συνεργασία του με τους «Vamos».

Στα Χανιά ήρθατε στο πλαίσιο της συνεργασίας σας με τους «Vamos Ensemble» καθώς την Κυριακή 12 Μαΐου θα παρουσιάσετε στο Θέατρο "Μίκης Θεοδωράκης" στις 9 το βράδυ τον δικό σας "Ερωτόκριτο". Τι σας συγκίνησε στον "Ερωτόκριτο" και δουλέψατε μουσικά πάνω σε αυτό;

Πρόκειται για ένα λογοτεχνικό έργο παγκόσμιας εμβέλειας που αν είχε γραφτεί στην αγγλική θα ήταν δίπλα στα μεγάλα έργα του Σέξπιρ, του Γκαίτε και του Θερβάντες. Το ότι όμως γράφτηκε στην κρητική διάλεκτο του προσδίδει ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό διότι η κρητική διάλεκτος έχει μια μοναδική μουσικότητα. Αυτό υποχρεώθηκα να ακούσω πρώτα από όλα, τη μουσική δηλαδή μέσα στο έργο. Παράλληλα, έχουμε μια ποίηση ανώτατου επιπέδου γραμμένη στη γλώσσα του λαού. Αυτό είναι ένα δεύτερο σημαντικό στοιχείο καθώς ο «Ερωτόκριτος» ήταν κατανοητός από όλους. Από εκεί και πέρα, υπάρχει το νόημα του έργου με το οποίο ταυτίζομαι ότι δηλαδή η πίστη νικά. Ότι όταν έχεις στόχο, όσο ανέφικτο κι αν φαίνεται αυτό που κυνηγάς, στο τέλος θα νικήσεις. Δεν έχει χάπι εντ ο «Ερωτόκριτος» αλλά κάτι βαθύτερο: είναι η κατατρόπωση του πεπρωμένου, ο θρίαμβος της θέλησης.

Θέλει πάντως μια τόλμη να καταπιαστεί κάποιος με ένα έργο που στη συνείδηση του κόσμου έχει καταχωρηθεί με την παραδοσιακή του μορφή και φόρμα. Δεν σας φόβισε αυτό;

Κι άλλοι έχουν δουλέψει πάνω στον «Ερωτόκριτο». Μαμαγκάκης, Μαρκόπουλος, Ξυδάκης, Λουδοβίκος των Ανωγείων, Κουμμεντάκης κ.ά. Οι περισσότεροι πάτησαν πάνω στην παραδοσιακή φόρμα. Προσωπικά βλέπω την παραδοσιακή μελοποίηση σαν ένα όστρακο που μέσα του κρύβεται ένα μαργαριτάρι που είναι ο λόγος. Απογυμνώνοντας και παίρνοντας τον λόγο, λοιπόν, και ξεχνώντας την παραδοσιακή εκτέλεση δεν έχεις να φοβηθείς τίποτα. Αρκεί να ακούσεις τη μουσική του κειμένου. Η μουσική που άκουσα εγώ μέσα στο έργο συνδέεται με ρίζες από τζαζ και μπλουζ στοιχεία δηλαδή την παραδοσιακή αφρικάνικη μουσική. Κι εγώ πάνω στις ρίζες της παράδοσης πατάω αλλά το αποτέλεσμα δίνεται με ένα τρόπο που θυμίζει πολύ σύγχρονη μουσική. Θέλω να πω με λίγα λόγια ότι δεν εργάστηκα επιφανειακά, έσκυψα μέσα στο έργο και άκουσα τους ήχους και τους ρυθμούς του. Θεωρώ ότι δεν πρόδωσα το κείμενο, δεν άλλαξα την κρητική διάλεκτο και άκουσα βαθιά μέσα τη μουσική του. Έχοντας λοιπόν ως βάση την αλήθεια του έργου και της τέχνης δεν φοβήθηκα.

Δεν ήταν πάντως το μόνο τόλμημα καθώς το αποτέλεσμα ανέβηκε ως μιούζικαλ. Ένα βήμα παρακάτω δηλαδή...

Εγώ το ονομάζω σύγχρονο ελληνικό μιούζικαλ γιατί δεν έχει καμία σχέση με το αμερικάνικο και το αγγλικό μιούζικαλ. Είναι ένα υβρίδιο: είναι σίγουρα μουσικό θέατρο και τραγούδι και συγχρόνως έχει κάτι από σύγχρονη όπερα που όμως δεν τραγουδιέται από οπερατικές φωνές. Συνεπώς δεν μπορεί να το ονομάσω όπερα, ούτε μιούζικαλ που έχει μέσα χορό όπως π.χ. το «Mamma mia». Το «Mamma mia» είναι τραγούδια των Abba που στόχος είναι η διασκέδαση. Εδώ δεν είναι στόχος η διασκέδαση αλλά η συγκίνηση. Επίσης, εδώ η βάση, το λιμπρέτο είναι ποίηση, κάτι που το διαφοροποιεί από τις ιταλικές και γερ-

NIKIFOROS VIDALIS
PHOTOGRAPHY

«Όταν σαν θεατής και ακροατής βλέπεις ένα έργο πάνω σε αυτό καθρεπτίζεται ο εαυτός σου»

μανικές όπερες και τα μιούζικαλ της Αγγλίας και της Αμερικής.

Κι όμως παρά το γεγονός ότι δεν έχουμε καμία παράδοση στο μιούζικαλ ως χώρα το κοινό αγκάλιασε τον "Ερωτόκριτο". Δεν σας έκανε εντύπωση αυτό; Πού το αποδίδετε;

Η αλήθεια είναι ότι δεν μπορούσα να ξέρω ότι θα υπήρχε τόσο μεγάλη επιτυχία και αποδοχή. Το πήγα δοκιμαστικά. Έγραψα τα πρώτα 2-3 τραγούδια για το θεατρικό που ανέβασε στο «Ακροπόλ» ο Λιβαθινός το 2011. Εκεί έπαιξε ένα σποράκι από το οποίο κι ο ίδιος ο γεωργός δεν ήξερε τι θα βγάλει. Στη συνέχεια δοκίμασα ένα τραγούδι το «Γρικίσετε του έρωτα, θαμάσματα τα κάνει» σε ένα λάιβ στο «Half Note» και διακόπηκε η συναυλία στη μέση από τα χειροκροτήματα. Τότε σκέφτηκα ότι εδώ κάτι γίνεται. Έπειτα πρόσθεσα άλλα 2-3 τραγούδια και μετά το 2013 το παρουσίασα σαν ένα μικρό κύκλο τραγουδιών που αργότερα μπήκαν στις σκηνές του μιούζικαλ. Παρόλα αυτά όταν το ολοκλήρωσα και θα παρουσιάζονταν 2 ώρες συνεχόμενης μουσικής, που είναι πολύς χρόνος, τέθηκε το μεγάλο στοίχημα. Ένα στοίχημα που τελικά κερδήθηκε. Και κερδήθηκε όχι από την πρεμιέρα αλλά από την πρώτη γενική!

Είστε ένας νέος δημιουργός που μοιάζετε να έχετε τα μουσικά σας εργαλεία στραμμένα προς το μέλλον αλλά να κοιτάτε προς τα πίσω. Να κοιτάτε την παράδοση, παλιούς μύθους και θρύλους που τα φέρνετε στο τώρα και τους δίνετε νέα πνοή. Πώς συνδυάζονται αυτά;

Ως άνθρωπος είμαι πολύ κοντά στο αίσθημα, τα ένστικτά

και τα πάθη, δηλαδή στον πυρήνα της ανθρώπινης φύσης. Από εκεί και πέρα τα κείμενα που μένουν στον χρόνο σημαίνει ότι είναι άφθαρτα. Ο πυρήνας τους είναι κοντά στην ανθρώπινη φύση. Κι αυτή η δεν αλλάζει. Είτε φοράς χλαμύδα, είτε βυζαντινό ένδυμα, είτε κρητική βράκα, είτε ένα κοστούμι θα δακρύσεις με τον ίδιο τρόπο, θα φιλήσεις με τον ίδιο τρόπο, θα αγκαλιάσεις με τον ίδιο τρόπο. Εμένα με ενδιαφέρει το εσωτερικό δεν με ενδιαφέρει το ένδυμα.

Έχοντας εμπειρία από σπουδαίες σκηνές της Αθήνας και έχοντας συνεργαστεί με σημαντικούς μουσικούς γιατί επιλέγεις να έρθεις στην Κρήτη και να συνεργαστείς με τους «Vamos Ensemble» αλλά και με άλλα σχήματα στην περιφέρεια;

Στόχος της τέχνης δεν είναι να προβάλλεται το «εγώ» του καλλιτέχνη αλλά η επικοινωνία και το γεφύρωμα. Όταν σαν θεατής και ακροατής βλέπεις ένα έργο πάνω σε αυτό καθρεπτίζεται ο εαυτός σου, έτσι η τέχνη σε βοηθάει να αποκτήσεις μεγαλύτερη αυτογνωσία. Εδώ, λοιπόν, έρχομαι να επικοινωνήσω τη δουλειά μου μέσα από τη συγκινητική προσπάθεια κάποιων μουσικών. Δεν είναι κάτι εύκολο, όμως έχω την πεποίθηση ότι το αποτέλεσμα θα είναι πιο δυνατό από την «εύκολη» λύση που θα ήταν να συνεργαστώ με την «Καμεράτα» και τους σπουδαίους μουσικούς που έχει.

Τι αλλάζει εδώ;

Εδώ έχουμε ένα χωριό τον Βάμο, ανάμεσα στα Χανιά και το Ρέθυμνο, που «τσακίζονται» κάποιοι μουσικοί και πάνε και προβάρουν σε έναν χώρο που δεν έχει καν βασικές υποδομές. Μια παρέα μουσικών που αντί να σκοτώνουν τον χρόνο τους τον αξιοποιούν δημιουργικά. Εγώ τι τους προσφέρω; Μια θεματική, ένα συγκεκριμένο κόνσεπτ. Αυτό δίνει μια ταυτότητα στη δουλειά. Από τη μεριά μου, ως συνθέτης που παρέδωσα ένα έργο, το παίρνω πίσω με μια νέα εννοχρήστρωση που έκανε ο Θανάσης Παπαθανασίου. Ένα πολύ ταλαντούχο άνθρωπο που μαζί με τους άλλους μουσικούς φώτισαν το έργο μου με έναν νέο ήχο. Όλο αυτό είναι μια από τις ανταλλαγές που μας εξελίσσουν ως ανθρώπους και ως καλλιτέχνες. Παράλληλα, για εμένα όλη αυτή η συνεργασία μου ανοίγει ένα δρόμο για να φέρω το έργο μου στην Κρήτη κι εγώ ως Μαραμής ανοίγω στους «Vamos» έναν δρόμο για την υπόλοιπη Ελλάδα, αφού μετά από εδώ θα πάμε στο Θέατρο Βράχων στον Βύρωνα, στους Δελφούς και ελπίζω και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

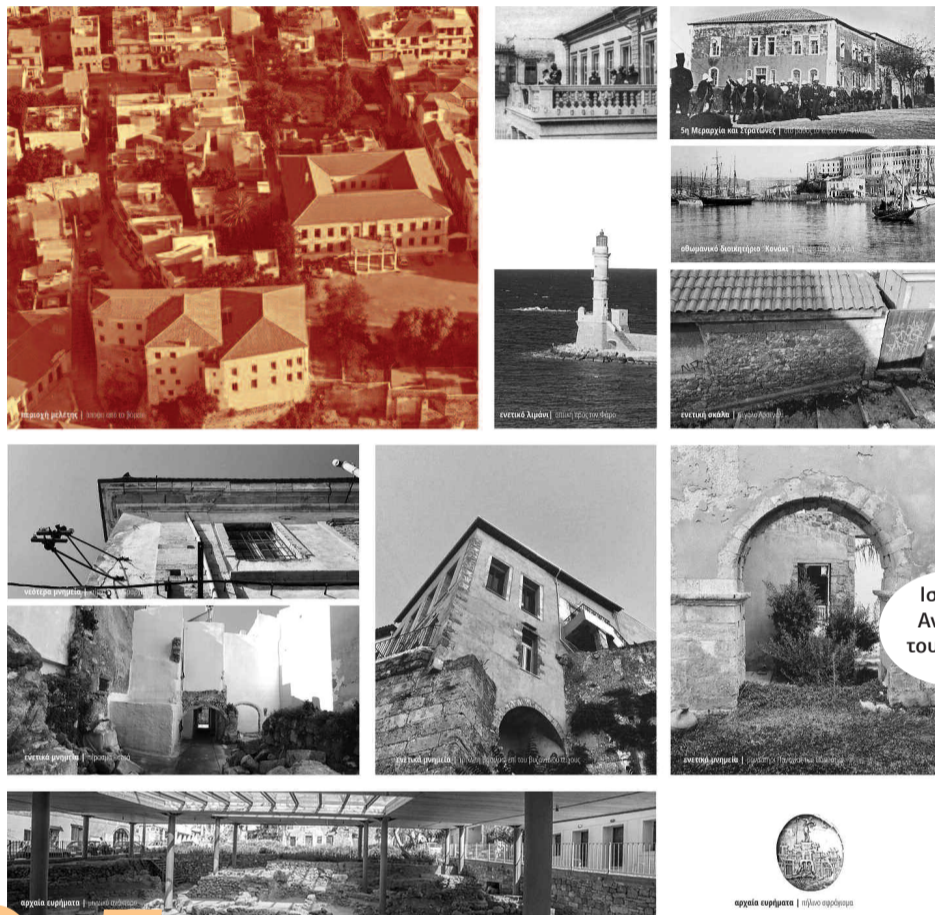
ΜΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η Αρχιτεκτονική Σχοπή στον Λόφο Καστέλι

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ

Την επιστροφή του Πολυτεχνείου Κρήτης στον λόφο Καστέλι, αυτή τη φορά με τη μεταφορά εκεί της Σχολής “Αρχιτεκτόνων Μηχανικών” και την παράλληλη προστασία του δημόσιου χώρου, οραματίστηκε και σχεδίασε ένας φοιτητής του ιδρύματος στη διπλωματική του εργασία.

Ιστορική Ανάλυση του λόφου.

Μια εργασία που στην παρουσίασή της πριν λίγες ημέρες βαθμολογήθηκε “άριστα” κερδίζοντας τα άκρως επαινετικά σχόλια όχι μόνο των καθηγητών της Σχολής, κ. Ασλανίδη, Τζομπανάκη και Προβιδάκη, αλλά και των συμφοιτητών του.
Εξηγώντας μας πώς προέκυψε η ιδέα να ασχοληθεί στη διπλωματική του με αυτό το αντικείμενο, ο Στράτος Καλατζιδάκης από το γειτονικό Ρέθυμνο, επισμαίνει πως «με εν-

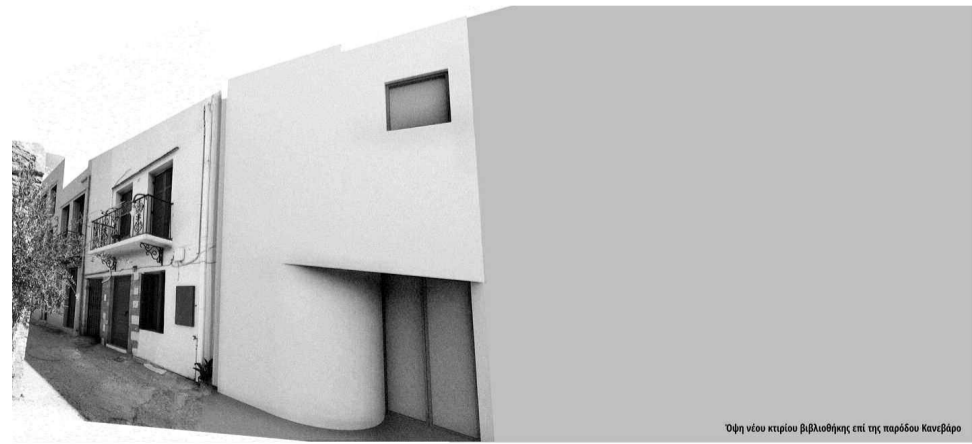
διέφερε η συνέχεια του δημόσιου χώρου από το χαμηλότερο σημείο του λιμανιού προς τα πιο ψηλά, προς τον λόφο όπου υπάρχουν μοναδικές δυνατότητες ενεργοποίησής του! Αυτή ήταν η αρχική ιδέα να δώσουμε “ζωή” στον λόφο.
Επέλεξα επίσης την αξιοποίηση των κτηρίων για εκπαιδευτική χρήση γιατί τα κτήρια αυτά παραχωρήθηκαν από την Πολιτεία στο Πολυτεχνείο για την εκπαιδευτική διαδικασία και

όχι για να εγκαταλειφθούν ή να γίνουν ξενοδοχεία. Ηθελα από την πρώτη στιγμή να διασφαλίσω το δημόσιο χαρακτήρα τους και να μην εκπέσουν σε ιδιωτική χρήση». Οι προτάσεις του **Στράτου Καλατζιδάκη** βασίζονται στην **επαναφορά της μνήμης**, στην **ανάδειξη των αρχαιοτήτων του λόφου**, στην **αποκατάσταση των “ανορθογραφιών”** στις κτηριακές υποδομές αλλά και στην **εγκατάσταση ενός νέου**

κτηρίου “εμβόλιμα” στα υπάρχοντα που θα έχει ως βάση την μοντέρνα αρχιτεκτονική με σεβασμό πάντα σε ό,τι προϋπήρχε.
Παρακολουθώντας την παρουσίαση της διπλωματικής ακούσαμε την παρατήρηση των καθηγητών του ότι η αρχιτεκτονική του πρότασης θα έπρεπε να είχε βιώσιμα χαρακτηριστικά και να βασίζεται και σε κάποια οικονομικά στοιχεία. Η απάντηση του διπλωματούχου φοιτητή ήταν ότι «ο αρχιτεκτονικός

Όψη νέου κτηρίου βιβλιοθήκης επί της οδού Αγ. Μάρκου

Όψη νέου κτηρίου βιβλιοθήκης επί της οδού Κανεβάρου

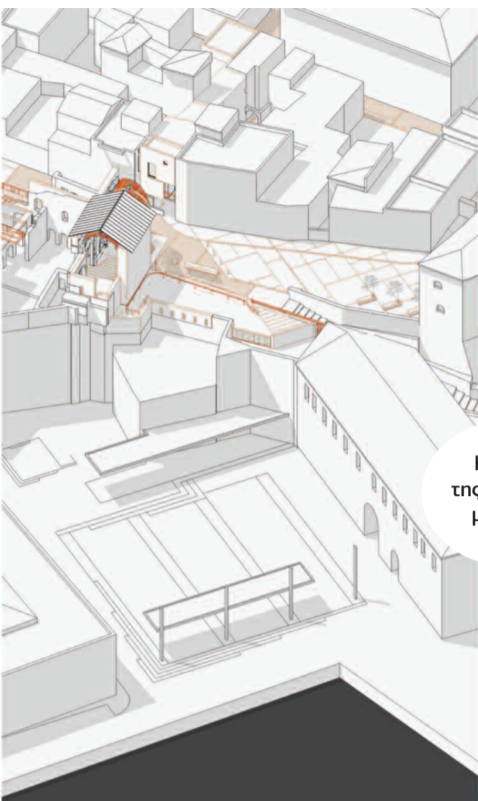

Απεικονίσεις αποκαταστάσεων.

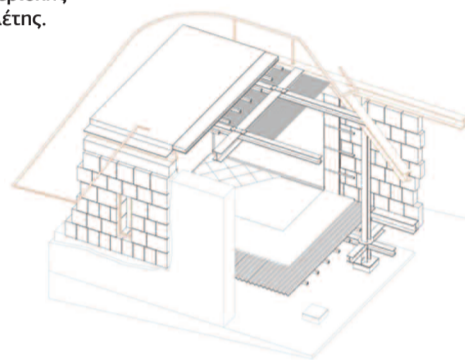
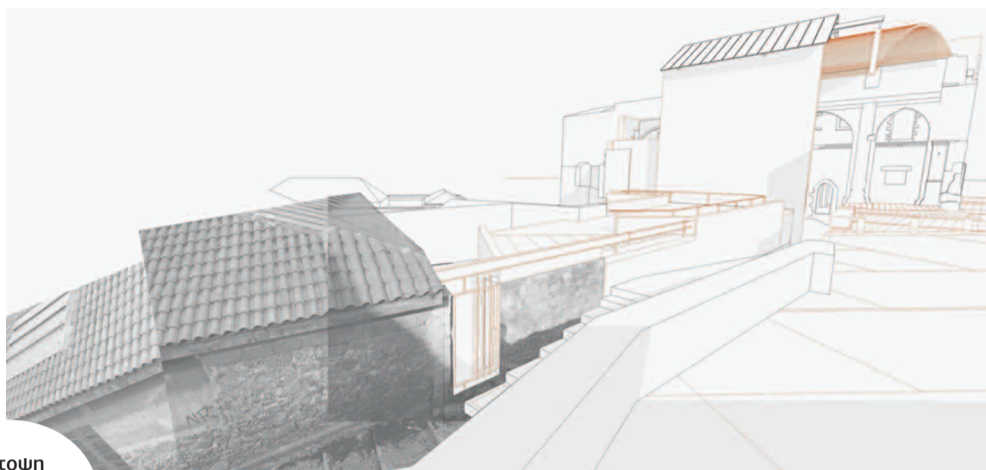

Άποψη ίδιου στεγαστρίου και αναστολής των τειχών

Κάτοψη της περιοχής μελέτης.

σχεδιασμός που προτείνει είναι βιώσιμος. Θα μπορούσε κάλλιστα να εφαρμοστεί σταδιακά και σιγά-σιγά με βάση τους πόρους του Πολυτεχνείου. Για αυτό και πιστεύω ότι τα κτήρια του Πολυτεχνείου στον λόφο Καστέλι «σπκύνουν» μια Αρχιτεκτονική Σχολή αφού κατά κόρον οι φοιτητές δεν χρησιμοποιούν πολύ το αυτοκίνητο και η παρουσία τους εξασφαλίζει μια ήπια χρήση των υποδομών».

Τα σχέδια αυτά θίγουν πολλούς. Από εκείνους που θέλουν άρον-άρον να δώσουν την παρουσία του Πολυτεχνείου και ιστορικά κτήρια για να γίνουν ξενοδοχεία, την κατάληψη του κτηρίου της πρώην Μεραρχίας, αλλά και τους κατοίκους που θέλουν την... ψυχία τους και μπορεί να είναι ικανοποιημένοι από την υπάρχουσα κατάσταση.

«Η κεντρική ιδέα της πρότασης μου είναι η διασφάλιση του δημόσιου χώρου με ταυτόχρονο σεβασμό στην ιστορικότητα και του χώρου και του αρχαιολογικού του υπόβαθρου. Η πρόταση δεν αποκλείει να λειτουργούν ξενοδοχεία και σχολές στο λόφο, ενώ και η παρουσία των κατοίκων είναι απαραίτητη καθώς χωρίς αυτούς η περιοχή μετατρέπεται σε «νεκρή ζώνη». Μπορούμε να συνδυάσουμε εκπαιδευτική δράση στα κτήρια του Πολυτεχνείου, ήπια τουριστική δραστηριότητα και κατοικία σε όλο το λόφο» είναι το σχόλιο του Στράτου.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ

Όπως παρατηρεί στην εργασία του ο Στράτος Καλατζιδάκης «επιχειρείται η ανάκτηση ενός μεγάλου ανενεργού τμήματος της παλιάς πόλης των Χανίων, στο βόρειο άκρο του λόφου Καστέλι. Βασικό εργαλείο αποτελεί ο σχεδιασμός υπό το πρίσμα του χρόνου και των κλίσεων του τόπου.

Προτείνεται η σταδιακή εγκατάσταση της Σχολής Αρχιτεκτόνων στον πυρήνα της πόλης ως μια συνθήκη αναγκαία για την επανένταξη του διαλόγου που θα αφορά στον δημόσιο χώρο του ιστορικού κέντρου.

Η ερευνητική ιδέα της πρότασης είναι μια επεξεργασία του παλιμψηστού επάνω στον λόφο, μέσα από διεργασίες, που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε τρεις διακριτές φάσεις δράσεων, με βασικό στόχο να αναδείξουν έναν τρόπο επέμβασης στους διαφορετικούς συντελεστές του ιστορικού τοπίου της πόλης».

Ο ΛΟΦΟΣ ΚΑΣΤΕΛΙ ΣΗΜΕΡΑ

Δίνοντας μια εικόνα του σήμερα ο απόφοιτος εξηγεί πως «τα τελευταία χρόνια αισθητή είναι η απώλεια του δημοσίου χώρου επάνω στον λόφο.

Οι απρόσιτοι δρόμοι εξαιτίας των αυτοκινήτων, τα εγκαταλελειμμένα κτίρια, οι απροσπέλαστοι αρχαιολογικοί χώροι, η κατάληψη Rosa Nera, η περιφραγμένη πλατεία της Μεραρχίας αποτελούν μόνο ένα μέρος του προβλήματος. Η μετατροπή κτηρίων ώστε να στεγαστούν μικρά ξενοδοχεία και κατοικίες διακοπών έχει ουσιαστικά μεταλλάξει τον οικιστικό χαρακτήρα του ιστορικού κέντρου μέσα σε ένα γενικότερο

κλίμα «τουριστικής αξιοποίησης» δίχως να υπάρχει μέτρο. Σε αυτό ήρθε να προστεθεί περίπου δύο χρόνια πριν και η απόφαση παραχώρησης (για τον ίδιο σκοπό) των ιστορικών κτηρίων του Πολυτεχνείου Κρήτης, πυροδοτώντας μεγάλο κύκλο συζητήσεων γύρω από τον λόφο».

ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Στη διπλωματική εργασία περιγράφονται μια σειρά από βήματα σε βάθος χρόνου.

Αυτά αφορούν:

- **ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ:** Η εργασία αυτή διαχειρίζεται το κτήριο της 5ης Μεραρχίας ως μια Αρχιτεκτονική Σχολή σε διαρκή αλληλεπίδραση με την πόλη.

Αρχικά, αποκαθίστανται οι φθορές του κτηρίου ενώ στο αίθριο σχεδιάζεται νέος αναρτημένος διάδρομος κίνησης. Ενοποιούνται ανά δύο οι αίθουσες βόρεια και νότια, δημιουργώντας σχεδιαστήρια των 200 και 150 τ.μ. αντίστοιχα, δύο σε κάθε όροφο.

Το παρακείμενο Κέντρο Αρχιτεκτονικής (Κ.Α.Μ.) θα ευνοεί και θα υποστηρίζει το διδακτικό έργο με σεμινάρια, εκθέσεις και παρουσιάσεις. Το κτήριο των παλαιών Φυλακών επαναχρησιμοποιείται ως κτήριο γραφείων των καθηγητών της σχολής. Ενώ στο κτήριο των παλαιών Στρατώνων εγκαθίσταται η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων αναζητώντας τα τελευταία χρόνια έναν χώρο σε εγγύτητα με το ιστορικό και αρχαιολογικό υπόβαθρο του λόφου.

- **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ:** Προβλέπεται έπειτα η επανένταξη των αρχαιολογικών ανασκαφών σε όλο τον κεντρικό άξονα της πόλης ακόμα και στο εσωτερικό του κτηρίου της 5ης Μεραρχίας.

Σχεδιάζεται έτσι νέος αρχαιολογικός περίπατος με αφετηρία την πλατεία Αγ. Αικατερίνης. Δημιουργείται μια ελαφριά πλατφόρμα - στέγαστρο που προστατεύει και καλύπτει τα ήδη καταχωμένα ευρήματα της ανασκαφής αλλά ταυτόχρονα αποτελεί και μια βάση η οποία αποδίδεται στην πόλη ως ένας νέος δημόσιος χώρος.

Τμήματα με πατημένο χώμα υποδηλώνουν την χάραξη του καθολικού καθεδρικού ναού που παλαιότερα δέσποζε στο κέντρο του λόφου. Η κατάβαση στον αρχαιολογικό χώρο γίνεται εκατέρωθεν με ράμπα ή σκάλα μέσα από το μικρό περίπτερο εισόδου που εντάσσεται στον αστικό ιστό.

Σε δεύτερη φάση, η στέγαστρο προστασίας θα έχει διαμορφωθεί καθ' ύψος ως αίθουσα διλέξεων (150 τ.μ.). Στη συνέχεια, η πορεία θα περνά μέσα από το υπόγειο της Μεραρχίας και από εκεί στη βόρεια πλατεία. Στο τελείωμα του περιπάτου, στο ανώτερο υψομετρικά σημείο, προτείνεται ξύλινο στέγαστρο της ανασκαφής των τειχών με υποδομές φιλοξενίας για τον επισκέπτη.

- **ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ:** Στην συνέχεια, με συνεργασία της Αρχιτεκτονικής

Σχολής και της Εφορείας Αρχαιοτήτων αποκαθίστανται υφιστάμενα κελύφη με σκοπό την χρήση τους ως εργαστήρια. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί το εργαστήριο Κατασκευών (102 τ.μ.) που εντάσσεται σε κτήριο-ερείπιο επί της οδού Καντανολέων.

Μόνο οι εξωτερικοί τοίχοι του έχουν απομείνει σαν σταθερό σκηνικό ενώ στο εσωτερικό του προσαρμόζεται νέος κτηριακός όγκος σε αποστασιοποίηση. Αντίθετα, τμήμα της επέμβασης στην ενετική μονή αποτελεί το εργαστήριο Ψηφιακών Μέσων (98 τ.μ.) που αναπτύσσεται ανατολικά επί του τείχους.

Εκλαμβάνεται ως μερικά υπόσκαφο και αποτελεί τη φυσική συνέχεια της μετάβασης από την λίθινη σκάλα ορίζοντας την τριγωνική πλατεία Αγίου Τίτου.

Η ανατολική του όψη προς το λιμάνι θα ολοκληρώνει την εικόνα του τείχους χωρίς να το υπερβαίνει σε ύψος. Η νότια πλευρά του τονίζει σε κάτοψη τις εξωτερικές διαστάσεις του ναού της Παναγίας των Θαυμάτων.

Το καθολικό της μονής ολοκληρώνεται από τοιχοποιία που αναπαράγει τη γεωμετρία της ήδη υφιστάμενης στα νότια, καθώς και από νέα διπλή στέγαστρο.

Θα λειτουργεί ως μικρό αμφιθέατρο για διλέξεις και συναντήσεις, ως χώρος ημι-υπαίθριος. Από το υπερυψωμένο πλέον ιερό θα μπορεί κανείς να έχει οπτική επαφή προς στην χαμηλή πλατεία Κατεχάκη μέχρι και την άλλη άκρη του λιμανιού ως το Νεώριο Μορο.

- **Η ΕΝΤΑΣΗ:** Καταλήγοντας, επαναπροσδιορίζεται ολόκληρη η κίνηση στον λόφο αποκάλυπτοντας ένα παλαιότερο πέρασμα και στοά στη συνέχεια του μοναστηριού.

Κατά μήκος αυτού εντάσσεται νέο βοηθητικό κτήριο (380 τ.μ.) που θα καταλαμβάνει εν μέρει αδόμητο χώρο. Θα προσαρμόζεται στο εσωτερικό ενός οικοδομικού τετραγώνου όπου συνυπάρχουν κτήρια από διαφορετικές περιόδους λαμβάνοντας από αυτά αφετηρίες χαραξέων και μεγεθών.

Το νέο αυτό κτήριο θα είναι τοποθετημένο έτσι ώστε να συνδέει όλες τις δομές γύρω του και να ορίζει νέους εξωτερικούς χώρους. Στο εσωτερικό του θα φιλοξενηθεί η γραμματεία ενώ στον όροφο η βιβλιοθήκη της Σχολής.

Τα δύο άκρα - όψεις διαμορφώνονται με εσοχές, ως πρόθεση το κτήριο να γίνει αντιληπτό σαν μια παύση του αστικού μετώπου και η είσοδος σε αυτό ως προέκταση του δρόμου.

Οι βοηθητικές λειτουργίες και ο ανελευκυστήρας τοποθετούνται στην περίμετρο αφήνοντας το πλάτος του κτηρίου ελεύθερο πέρασμα προς το κέντρο του λόφου.

Από το επίπεδο της εισόδου μέχρι τον κεντρικό-διπλό ύψους χώρο, αναπτύσσεται μια σκάλα και στη συνέχεια μια υπερυψωμένη εξωτερική ράμπα που θα διευκολύνει τους φοιτητές στην είσοδό τους στα σχεδιαστήρια της Μεραρχίας.

Έτσι, με αυτήν την επέμβαση ολοκληρώνεται η κατακόρυφη επικοινωνία μεταξύ των επιπέδων αλλά και ευθυγραμμίζεται η οριζόντια κίνηση. Ως χώρος διέλευσης και συνάντησης θα αποτελεί ένα κτήριο-σημείο αναφοράς της Αρχιτεκτονικής και μέρος μιας νέας ταυτότητας του τόπου».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στον επίλογο του ο Στράτος Καλατζιδάκης τονίζει πως «οι παραπάνω διεργασίες θα αποδώσουν μια νέα δυναμική τόσο στο ιστορικό κέντρο της πόλης των Χανίων όσο και στην ίδια την Σχολή Αρχιτεκτόνων αφού θα καταφέρει να

Ο Στράτος Καλατζιδάκης κατά την παρουσίαση της διπλωματικής του εργασίας που έλαβε άριστα (10).

αποσπαστεί από την εσωστρέφεια της Πολυτεχνειούπολης και να αποκτήσει και πάλι μια στενή σχέση με το αστικό περιβάλλον.

Η επαναφορά της Αρχιτεκτονικής στην πόλη καθώς και η διαπλοκή της με αυτήν θα πράξει ανεμπόδιστα τη συνέχεια του δημοσίου χώρου από το χαμηλότερο σημείο του ενετικού λιμανιού μέχρι και το ψηλότερο επάνω στον λόφο. Η επαναφορά της Αρχιτεκτονικής εκεί όπου ανήκει, στην πόλη, όχι στις ερημιές».

Η άποψη του ειδικού

Ζητήσαμε το σχόλιο του επιβλέποντα καθηγητή στη διπλωματική κ. **Νίκου Σκουτέλη**. «Ο Στράτος ήδη μέσα από τα μαθήματα του Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού στο 6ο και στο 7ο εξάμηνο είχε αναπτύξει μια σπάνια ευαισθησία στον εντοπισμό και στην μετεγγραφή των αξιών των υφιστάμενων καταστάσεων και κατασκευών του κάθε τόπου σε νέα απόδοση μέσω του σχεδίου. Στο θέμα που είχε δοθεί στο Ηράκλειο είχε σχεδιάσει με την ομάδα του ένα κέντρο γειτονιάς και κατοικίες στο άδειο μέχρι πέρσι οικόπεδο εντός των τειχών στην Χαλιόπορτα, ενώ στο θέμα της κεντρικής πλατείας στο Καστέλι Κισάμου είχε καταφέρει να συμπεριλάβει όλα τα μικρά και αθόρυβα σχήματα του χώρου σε ενιαίο κτήριο και ως φυσική συνέχεια στον δημόσιο χώρο. Εκείνος πρότεινε και τη θεματική του κεντρικού πυρήνα της πόλης των Χανίων, θέμα πολύ δύσκολο λόγω της ποικιλίας των ιστορικών διαστρωματώσεων και λόγω των πράξεων ακρότητας που έχουν επιφέρει δεδομένα χρήσεων και φθοράς, πέραν οποιασδήποτε καλοπροαίρετης διαδικασίας για συνεννόηση σε μια κοινή πορεία».

Αναφορικά με την επιλογή της επανέκτασης του λόφου στο Καστέλι ο κ. Σκουτέλης επισημαίνει πως «η επιλογή της χρήσης των κτηρίων για στέγαστρο εκπαιδευτικών αναγκών της Σχολής μας ήταν ολοκληρωτικά δική του. Όλα αυτά που προτείνονται με βρίσκουν σύμφωνο - επανέκταση σε κτήρια - νέα περάσματα - διαμορφώσεις - στέγαστρα - αίθουσες διδασκαλίας - και όχι μόνο ως μέσον επαναπροσδιορισμού της μορφής και της λειτουργίας του κεντρικού αυτού πυρήνα της παλιάς πόλης, αλλά παράλληλα ως τον μοναδικό εκείνο τόπο όπου το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της πόλης αναδεικνύεται σε καθημερινό πρωταγωνιστή και ειδικά η Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών στον αντιπροσωπευτικότερο εκπρόσωπό του. Μάλιστα στη σημερινή συγκυρία των συναγωνισμών μεταξύ πόλεων και μεταξύ πανεπιστημίων, μια τέτοια, μερική έστω μετεγκατάσταση από την Πολυτεχνειούπολη στο κέντρο, και σε συνδυασμό με το Μεγάλο Αρσενάλι, είναι από μόνη της ικανή να τοποθετήσει τη Σχολή μας στο ίδιο βάθρο με εκείνη του Μετσόβιου Πολυτεχνείου, σε ακτινοβολία και θελκτικότητα, ως βάση για αυξανόμενη εξωστρέφεια και βελτίωση των προσφερόμενων σπουδών».

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι **CHENOPODIUM ambrosioides** (Χηνοπόδιον το αμβροσιοειδές). Ανήκει στην οικογένεια των Χηνοποδιειδών. Το συναντούμε με τις κοινές ονομασίες άγριο σπανάκι, βρωμόχορτο, βρωμούσες, στριγγλόχορτο, λαμποτιά.

Χηνοπόδιον το αμβροσιοειδές

Στην χώρα μας υπάρχουν 11 είδη του φυτού. Από αυτά θεραπευτικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν το Βότρυς, ο καλός Ερρίκος (κοινώς αγριοσπανάκι) και το Αμβροσιοειδές (κοινώς Λαμποτιά).

Η καταγωγή του φυτού είναι από την Αμερική, αλλά έχει διαδοθεί και σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα στη Γαλλία, όπου και καλλιεργείται.

Πολύ κοινό στις άκρες των δρόμων, κοντά σε αγροικίες και σε καλλιεργούμενους αγρούς, ιδίως στις ορεινές περιοχές.

Είναι φυτό ετήσιο ή και πολυετές ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες του τόπου. Το ύψος του φτάνει τα 50 έως 70 εκατοστά, με στελέχη όρθια και κλαδωτά. Τα φύλλα του είναι μισοκρόφα και όρθια, μακρουλά, λεπτονόμια στα δύο άκρα, οδοντωτά ή ολόκληρα, λεπτά, αδενώδη και με χρώμα ανοικτό πράσινο. Μπορεί όμως να τα συναντήσουμε και λευκωπά όταν είναι νεαρά ή και κοκκινωπά στη συνέχεια. Τα άνθη του είναι ενωμένα σαν στάχια. Ο κάλυκας είναι κλειστός. Τα σπέρματα γυαλιστερά, λεία με άκρα μυτερά. Είναι είδος ερμαφρόδιτο και επικονιάζεται από τον άνεμο.

Το Χηνοπόδιο πολλαπλασιάζεται με σπορά, που γίνεται την άνοιξη. Μπορούμε να το σπείρουμε σε σπορείο αλλά και απ' ευθείας στο έδαφος. Πρέπει πάντοτε να προτιμούμε το σπορείο, γιατί τα φυτά από σπόρο είναι εύρωστα.

Ιστορικά στοιχεία

Το είδος περιγράφηκε για πρώτη φορά από τον Κάρλ Λινναίο το 1753.

Είναι βότανο της Κεντρικής Αμερικής και για αιώνες οι κάτοικοι εκεί το χρησιμοποιούσαν για την αποβολή των παρασίτων από το σώμα.

Εξωτερικά το χρησιμοποιούσαν για το πλύσιμο των αιμορροΐδων, υπό μορφή καταπλάσματος για την αποτοξίνωση σε δαγκώματα φιδιών ή άλλων δηλητηριών και πίστευαν ότι έχει επούλωτικές ιδιότητες.

Το 1912, δύο ολλανδοί γιατροί, οι οποίοι εργάστηκαν στο Δελχί (Ολλανδικές Ανατολικές Ινδίες), δήλωσαν ότι αυτό το αιθέριο έλαιο είναι το πιο αποτελεσματικό φάρμακο κατά της αγκυλοστομίας, της νόσου Hookworm. Αρχικά, αυτή η ασθένεια ήταν αποκλειστικά τροπική και υποτροπική, αλλά πριν από αρκετά χρόνια εμφανίστηκε στους εργάτες ορυχείων στην Ευ-

ρώπη βόρεια των Άλπεων.

Παλαιότερα οι κηπουροί καλλιεργούσαν το φυτό σπέρνοντας σπόρους την άνοιξη. Το φυτό αφηνόταν να αναπτυχθεί έναν χρόνο και τον επόμενο τα νέα βλαστάρια λευκαίνονταν, κλώνοντας τα στο χώμα ή σκεπάζοντας τα με ένα δοχείο. Οι αποχρωματισμένοι βλαστοί μαγειρεύονταν όπως το σπανάκι ή στον ατμό μέχρι να μαλακώσουν. Η άφιξη του κινεζικού τηγανίσματος στη Δύση, αναβίωσε τη χρήση του φυτού. Τα νεαρά φύλλα είναι ιδανικά για σύντομο μαγείρεμα στο γουόκ, όπου κρατούσαν τις θρεπτικές του ιδιότητες. Τα φύλλα επίσης τα προσέθεταν ωμά στις σαλάτες. Παραδοσιακά το μαγείρευαν μαζί με τα μαύρα φασόλια λόγω των άφυσων ιδιοτήτων του φυτού.

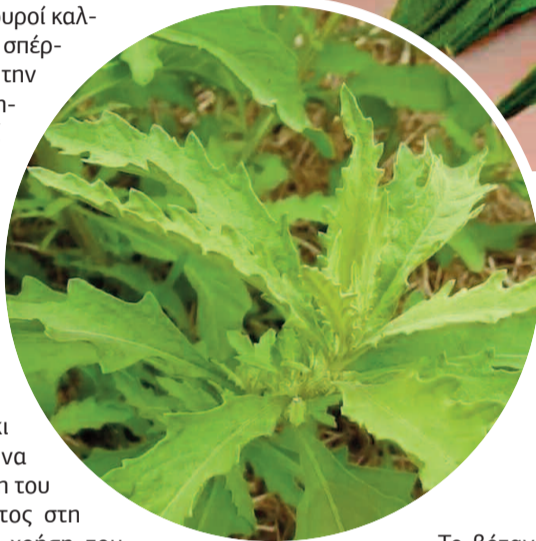
Στη λαϊκή ιατρική τα φύλλα του έχουν χρησιμοποιηθεί σε καταπλάσματα, σαν μαλακτικά.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το φυτό είναι πλούσιο σε σαπωνίνες και σε ανόργανα άλατα. Τα φύλλα του βοτάνου είναι πλούσια σε βιταμίνες και σίδηρο. Το αιθέριο έλαιο του φυτού περιέχει τερπενικές ενώσεις κάποιες εκ των οποίων έχουν τις ιδιότητες των φυτοφαρμάκων. Αναλυτικότερα περιέχει ασκαριδόλη (μέχρι 70%), λιμονένιο, π-κυμένιο και μικρότερες ποσότητες πολυάριθμων άλλων μονοτερπενίων και μονοτερπενικών παραγώγων (α-πινένιο, μυρσένιο, τερπινένιο, θυμόλη, καμφορά και trans-ισοκαρβέλη).

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Το φυτό ανθίζει Ιούλιο και Αύγουστο. Οι σπόροι του ωριμάζουν τον Αύγουστο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται ολόκληρο το φυτό εκτός από την ρίζα και τα χοντρά στελέχη.

Χρησιμοποιούνται επίσης και τα σπέρματα.

Συλλέγεται κατά τα τέλη Σεπτεμβρίου και αποξηραίνεται υπό σκιά.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το βότανο δρα ως αναλγητικό, αντιασθματικό, αντιμυκητιασικό, άφυσο, στομαχικό και ανθελμινθικό. Η κύρια δράση του είναι ανθελμινθική, λόγω της ιδιότητάς του να αφαιρεί τα σκουλήκια από τον οργανισμό.

Οι καρποί του ρίχνουν τα σκουλήκια. Συνίσταται κατά των σκωλήκων των εντοσθίων Αγκυλοστόμον και Ασκαρίδη ομβριεκοειδή.

Είναι βότανο εξαιρετικά αποτελεσματικό αλλά καλό είναι να το χρησιμοποιούμε κάτω από τις οδηγίες του ιατρού μας.

Παρασκευή και δοσολογία

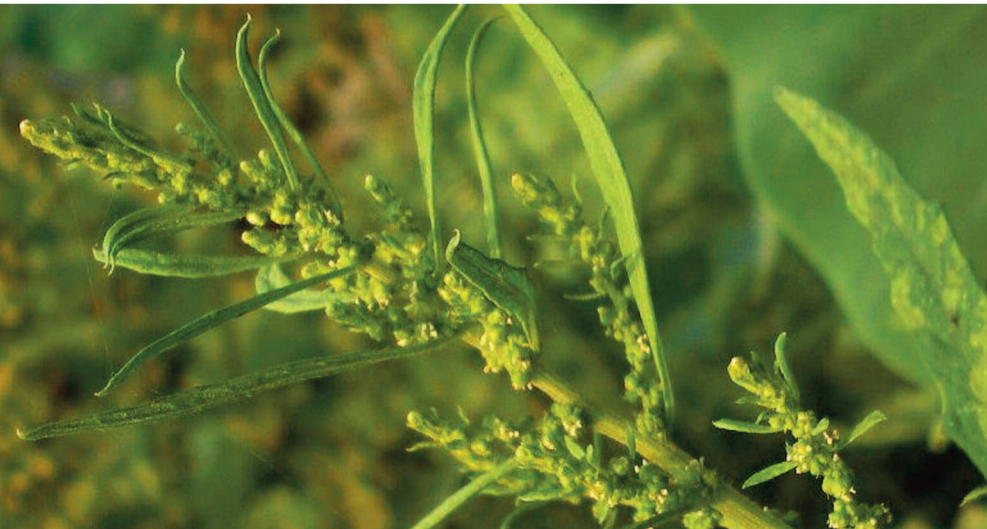
Για την αντιμετώπιση των σκωλήκων των εντοσθίων χρησιμοποιείται το αιθέριο έλαιο σε

κάψουλες (οι οποίες περιέχουν 15 σταγόνες αιθέριου ελαίου). Η δοσολογία για παιδιά είναι 2 σταγόνες για κάθε έτος ηλικίας. Η ημερήσια δοσολογία είναι τρεις κάψουλες που παίρνουμε νηστικοί το πρωί λαμβάνοντας μία κάψουλα ανά μία ώρα. Μετά την λήψη της τρίτης κάψουλας και την παρέλευση δύο ακόμη ωρών, χρησιμοποιούμε ένα δραστικό καθαρτικό (π.χ. καστορέλαιο).

Προφυλάξεις

Είναι φυτό τοξικό. Η τοξικότητά του οφείλεται κύρια στις σαπωνίνες και το οξαλικό οξύ που περιέχει. Οι ουσίες αυτές εξουδετερώνονται στο μεγαλύτερο μέρος τους με το μαγείρεμα. Τέτοιες ουσίες υπάρχουν σε αρκετά τρόφιμα, όπως π.χ. σε διάφορα είδη φασολιών.

Έχουν αναφερθεί θανατηφόρα κρούσματα από την υπερβολική χρήση του αιθέριου ελαίου, τα οποία οφείλοντο στο συστατικό ασκαριδόλη που περιέχει. Σε περίπτωση υπερδοσολογίας τα συμπτώματα που παρουσιάζονται είναι ζάλη, έμετο, σπασμούς ακόμη και θάνατος. Το φυτό μπορεί ακόμη να προκαλέσει δερματίτιδα ή άλλες αλλεργικές αντιδράσεις. Δεν το χρησιμοποιούμε κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Υ.Γ: Όλα τα προηγούμενα άρθρα της στήλης μπορούμε να τα βρούμε στη διεύθυνση www.herb.gr.

Επίσης αν κάποιος φίλος αναγνώστης γνωρίζει οποιαδήποτε θεραπευτική ιδιότητα βοτάνου του τόπου μας που δεν είναι ευρέως γνωστή ή έχει κάποιο ερώτημα μπορεί να το απευθύνει στην ηλεκτρονική διεύθυνση dianthos@otenet.gr

Παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

ΣΤ2 ΚΑΙ Β1 ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜ. ΣΧ. ΠΕΡΙΒΟΛΙΩΝ

Γράφοντας και ζωγραφίζοντας παραμύθια

Καλοί μου φίλοι, Χριστός ανέστη!
“Η Φρουτοχώρα”, “Η Χώρα της φαντασίας”,
“Ο Τάκης, η Γαρυφαλλιά και ο δράκος”, “Στον
δρόμο προς το μικροσκοπικό χωριό”... Οι τίτλοι
των παραμυθιών που έγραψαν τα παιδιά της
Στ2 τάξης του Δημ. Σχ. Περιβολίων και φιλοξε-
νούνται, διανθισμένα με κάποιες απ’ τις ζω-

γραφίες που εμπνεύστηκαν από αυτά, τα παι-
διά της Β1 τάξης του ίδιου Σχολείου, στον ση-
μερινό Παιδότοπο. «Η ιδέα ξεκίνησε, όταν η
δασκάλα του Στ2 Ρόδω Καραβαράκη αποφά-
σισε με τους μαθητές της να δημιουργήσουν
ομαδικά παραμύθια, προκειμένου να τα διαβά-
σουν στα παιδιά του Β1», μου γράφει στην αρχή

του συνοδευτικού σημειώματός της η και γνω-
στή στους αναγνώστες της σελίδας διευθύν-
τρια του Σχολείου Ελένη Ζερβουδάκη. Των
Δευτερακίων (δασκάλα τους η Μαριλένα Δα-
μπλάκη) η ιδέα να τα ζωγραφίσουν, αφού τα
άκουσαν και τα χάρηκαν, “δουλεύοντας” σε
ομάδες, λέει... Συγχαρητήρια, καλές μου συνα-

δέλφισσες! Προπάντων για το μάθημα που
“εμείς” στους μαθητές σας. Να τους χαιρεστείτε
και να σας χαιρόνται!

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

Η ΦΡΟΥΤΟΧΩΡΑ

Μια φορά κι έναν καιρό, πριν πολλά χρό-
νια, σε έναν περιέργο
πλανήτη, υπήρχαν δυο
χώρες, η Φρουτοχώρα
και η Λαχανοχώρα. Το
πρόβλημα ήταν ότι
υπήρχε διχόνοια ανά-
μεσά τους και μεγάλος
ανταγωνισμός.

Τα φρούτα έλεγαν ότι
είναι καλύτερα από τα
λαχανικά και τα λαχα-
νικά ότι είναι καλύτερα
από τα φρούτα. Έτσι
μια μέρα ξέσπασε πό-
λεμος ανάμεσα στις
δυο χώρες. Τα φρούτα
και τα λαχανικά πολέ-
μησαν με σπαθιά,
ασπίδες, πανοπλίες
και πολυάριθμο
στρατό.

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟ ΧΩΡΙΟ

Μια φορά κι έναν καιρό σε ένα χωριό της Κρήτης δυο φίλοι μάθανε από τον σοφό γέροντα έναν μύθο για το μεγάλο βουνό. Ο μύθος έλεγε ότι αν πας στο βουνό θα συναντήσεις ένα χωριό με μικρά πλασματάκια. Να υπάρχει άραγε το χωριό αυτό, σκέφτηκαν τα παιδιά και γεμάτα περιέργεια και απορία ξεκίνησαν για το βουνό.

Δεν ήταν όμως εύκολο, αφού ο σοφός γέροντας ξέχασε να τους πει ότι εκεί βρίσκεται ένας γιγάντιος δράκος, που φυλάει το μικροσκοπικό κλειδί, το οποίο ανοίγει την πόρτα του χωριού. Μπορείς να το πάρεις μόνο όταν έχει πανσέληνο που ο δράκος κοιμάται βαθιά. Έτσι οι δυο φίλοι κατασκηνώσαν εκεί μόλις έφτασαν, για δέκα βράδια. Ώσπου το ενδέκατο βράδυ, είδαν ότι έχει πανσέληνο. Αποφάσισαν τότε σιγά-σιγά να κατευθυνθούν προς τον δράκο.

Όταν έφτασαν εκεί, συνάντησαν έναν άνθρωπο ο οποίος ήξερε πού ακριβώς βρίσκεται το κλειδί. Τους είπε πως δίπλα ακριβώς στον δράκο υπάρχει ένα γράμμα χ και εκεί έπρεπε να σκάσουν για να βρουν το κλειδί. Αν όμως ξύπναγε ο δράκος δε θα κατάφερναν να σωθούν. Έκαναν όσο πιο ήσυχα μπορούσαν και κατάφερναν αφού έσκαψαν, να βρουν το κλειδί μέσα σε ένα σεντούκι, μαζί με έναν χάρτη. Την ώρα που πήγαν να φύγουν, έκαναν μια απότομη κίνηση και ο δράκος ξύπνησε... Αρχισαν τότε να τρέχουν για να σωθούν.

Ο ΤΑΚΗΣ Η ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΚΑΙ Ο ΔΡΑΚΟΣ

Μια φορά κι έναν καιρό
σ’ ένα μακρινό χωριό
έμεναν δυο παιδιά
Ο Τάκης και η Γαρυφαλλιά
που γνωρίζονταν από παλιά.
Αποφάσισαν μια μέρα να ανεβούν στο βουνό
που το λέγανε ζαμπόν.

Όμως κι έναν δράκο
που τα πρόσεχε πολύ υπομονετικά.
Άρχισαν τότε να τρέχουν γρήγορα,
Γρήγορα για να πάνε μακριά.
Τότε ξαφνικά
Πέφτουν χαμπλά
με μόνο ένα κομματάκι πέτρας να τους κρατά.
Ξαφνικά ο δράκος βγαίνει απ’ τη σπηλιά.
Φοβηθήκανε πολύ ο Τάκης και η Γαρυφαλλιά!

Εκεί ο Τάκης και η Γαρυφαλλιά
το βουνό σκαρφάλωσαν προσεκτικά.
Φοβόντουσαν αλλά συνέχιζαν δυναμικά.
Μόλις ανέβηκαν εκεί ψηλά
ο Τάκης και η Γαρυφαλλιά
είδαν σε μια σπηλιά λεφτά,
λεφτά πολλά.

Μα μόλις ο δράκος έφτασε κοντά,
Τι να δουν; Αρχίζει να τους βοηθά!
Με επιτυχία σήκωσε τα παιδιά
Με την μακριά του την ουρά.
Τα παιδιά ρωτούν τον δράκο
αν μπορεί να βάλει σε σακιά
Όλα τα λεφτά και να παν μαζί μακριά
εκεί που ζούσαν κι αυτά.

Η ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

Μια φορά κι έναν καιρό, τότε που όλα ήταν μαγικά, ρόδινα και φανταστικά, κάπου σε μια πόλη τόσο μακρινή, που κανείς δεν ξέρει πού βρίσκεται, οι νεράιδες, οι δράκοι, οι μάγισσες, οι μάγοι, οι δράκοι και οι γοργόνες δε φοβόντουσαν να βγουν στην επιφάνεια, να μιλήσουν στους ανθρώπους και να τους βοηθήσουν στις δουλειές τους. Ένα κορίτσι έμενε εκεί, που το έλεγαν Λουίζα. Το αγνό κοριτσάκι από τότε που έχασε τους γονείς της ήταν μονόχονη, δε μιλούσε σε κανένα και δεν είχε πολλούς φίλους. Είχε μόνο έναν, το μικρό σκυλάκι της, που τη συντρόφευε όπου κι αν πήγαινε.

Μια μέρα η Λουίζα είχε μια απρόσμενη επίσκεψη από τη Βασίλισσα της Φαντασίας, την ξακουστή νεράιδα Φρίντα.

Η Λουίζα ξαφνιάστηκε από την επίσκεψη, ήταν εντελώς ανυποψίαστη. Τότε άρχισαν οι ερωτήσεις: Καλησπέρα Βασίλισσα της Φαντασίας, σε τι να σας βοηθήσω; Καλησπέρα Λουίζα μου. Το μόνο που θέλω αυτή τη στιγμή είναι να έρθεις μαζί μου στη χώρα της Φαντασίας,

-Βεβαίως, θα έρθω...αλλά σε τι μπορώ να βοηθήσω εγώ εκεί;
-Θα σου εξηγήσω στον δρόμο.
Κάνε γρήγορα γιατί δεν έχουμε πολύ χρόνο...

ΜΑΘΗΤΕΣ

Β1: ΚΥΒΕΝΟΝΑ ΗΑΝΑ, ΓΙΑΝΝΑΡΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΚΑΝΔΥΛΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΚΑΠΕΝΕΚΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΚΑΡΑΒΑΡΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΚΑΤΣΟΥΛΗ ΝΕΦΕΛΗ, ΚΟΜΠΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ, ΛΑΚΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ,

ΛΙΟΥΤΣΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΜΑΛΛΙΑΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΜΑΡΜΑΡΙΤΣΑΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ, ΜΑΡΜΑΡΙΤΣΑΚΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ, ΜΠΑΡΔΙ ΦΛΟΓΚΕΡΤ, ΝΕΥΡΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΑΚΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, ΣΑΡΑΒΕΛΑΚΗ ΙΟΥΛΙΕΤΑ.

ΣΤ2: ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΓΕΛΑΣΑΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΔΑΡΓΑΤΖΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ ΙΩΣΗΦ, ΚΑΛΑΤΖΑΚΗ ΜΙΧΑ-

ΕΛΑ, ΚΑΡΔΑΜΑΚΗ ΜΑΡΙΝΑ, ΚΟΝΤΖΑΜΠΑΣΑΚΗ ΑΝΝΑ, ΚΟΝΤΖΑΜΠΑΣΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΚΡΙΑΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΛΑΓΟΥΔΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ, ΜΑΚΡΥΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΜΑΛΛΙΑΡΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, ΝΤΟΚΛΕ ΜΑΡΣΕΛΙΝΟ,

ΠΑΤΙΝΙΩΤΑΚΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ, ΠΕΡΔΙΚΑΚΗ ΑΝΔΡΙΑΝΑ, ΤΖΕΪΡΑΝΙΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΤΖΙΚΑ ΜΑΡΙΑ, ΤΣΑΚΙΡΑΚΗ ΕΥΓΕΝΙΑ, ΦΥΤΟΥΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

“Η ΤΡΙΤΗ ΜΑΪΟΥ 1808”

Πώς ο πίνακας του Φ. Γκόγια άηληλαξε τον τρόπο που βλέπουμε τον πόλεμο

ΓΙΩΡΓΗΣ - ΒΥΡΩΝ ΔΑΒΟΣ
/ ΑΠΕ-ΜΠΕ-ΑΡΡ

Ο διάσημος πίνακας του Φρανθίσκο ντε Γκόγια “Η Τρίτη Μαΐου 1808”, που για πολλούς αποτελεί το σημαντικότερο αντιπολεμικό έργο τέχνης, πέρασε τα πρώτα 40 χρόνια του στις αποθήκες.

Η προσωρινή κυβέρνηση της Ισπανίας τον είχε παραγγείλει στον διάσημο μαέστρο το 1814, αλλά η υποδοχή του πίνακα δεν υπήρξε και τόσο ένθερμη και μεταφέρθηκε στο Μουσείο του Πράδο. Εκεί έπρεπε να περιμένει το 1872, έως ότου περιληφθεί στα εκθέματα του καταλόγου του. Τότε, τα φρικτά γεγονότα που απανθάντιζε ο Γκόγια είχαν κιάλας υποχωρήσει στα παρασκόνια της μνήμης των ανθρώπων, όπως οι σφαγές των διαδηλωτών στο Κάιρο, οι επιθέσεις με αέρια στη Δαμασκό, ή οι βομβιστικές επιθέσεις στον Μαραθώνιο της Βοστώνης, έχουν ήδη ξεχαστεί από εμάς σήμερα.

Τότε, το 1814, ο Γκόγια διαβεβαίωνε την ισπανική κυβέρνηση πως το έργο του «θα δικαιώσει (στις μνήμες) την κορυφαία και πιο ηρωική πράξη της δοξασμένης εξέγερσής μας κατά του Τυράννου της Ευρώπης». Ο τύραννος αυτός δεν ήταν άλλος από τον Ναπολέοντα, ο οποίος είχε καταλάβει την Ισπανία στις αρχές του 1808, εξαναγκάζοντας σε παραίτηση τον Βασιλέα Κάρλος Δ'.

Στις 2 Μαΐου, μια ομάδα πιστών βασιλικών επιχείρησε να ανακαταλάβει την εξουσία στη Μαδρίτη, όμως η εξέγερσή τους αποδείχθηκε μία πλήρης αποτυχία με αιματηρό αποτέλεσμα, καθώς την επαύριο τα γαλλικά στρατεύματα συνέλαβαν και οδήγησαν στο απόσπασμα εκατοντάδες στασιαστές.

Έξι χρόνια αργότερα, με τα γαλλικά στρατεύματα να έχουν υποχωρήσει και τον γιο του Κάρλος να βρίσκεται στον ισπανικό θρόνο, ο Γκόγια φιλοτέχνησε δύο μεγάλους καμβάδες, αναπαριστώντας τα γεγονότα της εξέγερσης: ο ένας έχει θέμα την εξέγερση της 2ας Μαΐου και ο δεύτερος—και πιο συνταρακτικός—τις εκτελέσεις της 3ης Μαΐου.

Σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, ο Γκόγια είχε αναπτύξει την επιτηδειότητα να πείθει τους παραγγελιοδότες του να υπογράφουν για ένα συγκεκριμένο θέμα και να τους παραδίδει κάτι άλλο. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η «Τρίτη Μαΐου» κράτησε ζωντανά στη μνήμη τα δραματικά τούτα γεγονότα, όμως είναι άδηλο εάν ο ίδιος ο Γκόγια είχε ως πρόθεσή του να δώσει έναν δοξαστικό τόνο στον πίνακά του. Χρειάσθηκε το μεγάλο τάλαντό του και η ευρηματικότητά του για να αποφύγει μία πομπώδη και πανοραμικού τύπου αποτύπωση των γεγονότων και για να συγκεντρώσει την προσοχή στην αδυσώπητη πραγματικότητα του πολέμου. Το αποτέλεσμα ήταν για τους τότε θεατές, αλλά και για το σημερινό κοινό, ιδιαίτερα αποκρουστικό, αφήνοντας λίγο χώρο για την όποια νύξη ηρωισμού στην έκφραση και την στάση των πρωταγωνιστών του.

Σε ένα δοκίμιό του, του 1957, ο Γάλλος συγγραφέας και κριτικός τέχνης Αντρέ Μαλρώ υποστήριζε πως η μοντέρνα ζωγραφική ξε-

κινά με τη σειρά από τις «Μαύρες ζωγραφίες» του Γκόγια—εκείνα τα αποτρόπαια, ζοφερά τέρατα, που ολοκλήρωσε στις αρχές της δεκαετίας του 1820. Όμως στην «Τρίτη Μαΐου», ο ισπανός «δάσκαλος» εγκαινιάζει μια άλλου είδους νεωτερικότητα—εξίσου απρόσωπη, τρομακτική, διεισδυτικά αποτελεσματική. Η σκιά του αποσπάσματος των Γάλλων στρατιωτών, που δεσπόζει στο δεξί άκρο του πίνακα, αφήνει λιγοστά περιθώρια ερμηνείας. Καθώς δεν μπορούμε να δούμε τις εκφράσεις στα πρόσωπά τους, δεν μας είναι ευκρινές να διαπιστώσουμε τι περνά μέσα από το κεφάλι τους—τα μάτια μας μόλις που διατρέχουν τις στυγερές, απόκοσμα σκοτεινές και όμοια «ρομποτικές» πόζες τους την ώρα που τουφεκίζουν. Αποσπασμένοι από το πεδίο συγκρούσεων, έπειτα από πολλές ώρες μάχης, έχουν αναλάβει μία αποστολή που αφήνει λιγοστό χώρο για συναισθηματισμούς. Απλώς υπακούουν σε εντολές, ακριβώς όπως οι φρουροί στο Νταχάου, ή οι συμμετέχοντες στο πείραμα του Μίλγκραμ (όπου οι συμμετέχοντες μοιράζονται σε «κύριους» και «υποτελείς»).

Οι εκτελεστές στον πίνακα είναι τρομακτικοί επειδή δεν βλέπουμε πολλά από αυτούς, ενώ τα θύματα είναι συνταρακτικά και αλυσμόνητα, επειδή ακριβώς μας δείχνουν πάρα πολλά. Τόνοι μελάνης έχουν χυθεί από τους κριτικούς για να αναλυθεί ο ρόλος και η εντύπωση που αφήνει η κεντρική φιγούρα του

μάρτυρα με το λευκό πουκάμισο—δεν είναι λίγοι που συγκρίνουν αυτή τη σιλουέτα με τα ανοικτά χέρια με την εικόνα του Εσταυρωμένου, με τις πληγές στα χέρια του να υπενθυμίζουν τα «στιγμάτα» του Χριστού.

Είναι αλήθεια πως η «Τρίτη Μαΐου» είναι ένας πίνακας που κάθε του εκατοστό είναι κατάστικτο από ερμηνευτικά σύμβολα. Όπως για παράδειγμα το γυαλιστερό σπαθί, που κρέμεται στο πλάι ενός από τους Γάλλους στρατιώτες—ένα άχρηστο όπλο, σύμβολο μιας ρομαντικής εικόνας για τον πόλεμο, που ο πίνακας του Γκόγια αποτελεί μια διάτορη απόρριψή του. Ο Μαλρώ από την πλευρά του υπογραμμίζει και το απόμακρο, αμυδρά υπαινισσόμενο, τοπίο της πόλης, που λειτουργεί ως φόντο για τη μακρά γραμμή των εκτελεσθέντων και που μόλις γίνεται ορατό πάνω από τα δεσπόζοντα κεφάλια των Γάλλων. «Χωρίς να ζωγραφίζει ερείπια, ο Γκόγια υπαινίσσεται το φάντασμα μίας πόλης. Κανείς άλλος δεν το έχει κατορθώσει αυτό», γράφει.

Η εντύπωση της «Τρίτης Μαΐου» είναι έκδηλη στα έργα άλλων ζωγράφων που επιχείρησαν να πετύχουν την αίσθηση που προκαλεί το έργο του Γκόγια. «Η εκτέλεση του (αυτοκράτορα του Μεξικού) Μαξιμιλιανού» (1867-8) του Εντουάρ Μανέ, αποτελεί έναν σαφή φόρο τιμής στον Γκόγια, ενώ και η «Γκερνίκα» του Πικάσο, έχει ως κεντρικό της άξονα την ίδια εικόνα του μάρτυρα με τα εκτεταμένα χέρια, όπως στον πίνακα του

ισπανού προδρόμου του.

Το έργο αυτό, από μια άποψη, αποτελεί μία μεγάλη επιτυχία, όσον αφορά την στρατεύση της τέχνης στην καταγγελία των πολέμων. Η παραγγελία της ισπανικής κυβέρνησης για έναν πίνακα που θα δικαιώνει τη μνήμη αυτής της ιστορικής σελίδας, έχει ξεπεράσει τον στενό εθνικό κύκλο. Ακόμη και σήμερα, δύο αιώνες μετά τα γεγονότα, οι καλλιτέχνες σε όλον τον κόσμο επιστρέφουν στην «Τρίτη Μαΐου» για να αντλήσουν έμπνευση για τα αντιπολεμικά οράματά τους.

Όμως ιδωμένη και από μία άλλη οπτική γωνία, η δημιουργία του Γκόγια μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί και ως μία αποτυχία. **Μολοντί ο καλλιτέχνης έχει καταφέρει να αποδώσει με τον χρωστήρα του τη φρικαλέα και ωμή τούτη πτυχή του πολέμου, όσο δυνατά κι αν είναι τα συναισθήματα που αυτό το αποκρουστικό θέαμα προκαλεί, δεν έχει περάσει το μήνυμά του να συμβάλει στην αποτροπή των πολέμων και της φρίκης του.** Σαν τον Γκόγια, που υπήρξε μάρτυρας των γεγονότων –Yo lo ví, «εγώ το είδα», ήταν το σύνθημά του—οι ζωγράφοι βλέπουν και ηγαίνονται πολύ παραπέρα από τα απλά γεγονότα και υπογραμμίζουν τις βαθύτερες πτυχές τους που συνταράσσουν τον τόπο, ή τον πλανήτη μας, αλλά δεν έχουν άλλη δυνατότητα πάρεξ να τις ζωγραφίσουν μόνο.

Πηγή: Artsy Magazine

Στην τελική ευθεία για τη Eurovision

■ Ο διαγωνισμός περιλαμβάνει τους δύο ημιτελικούς στις 14 και 16 Μαΐου και τον τελικό στις 18 Μαΐου

Όλα είναι έτοιμα για τη φετινή Eurovision στο Τελ Αβίβ (φωτογραφίες από την ιστοσελίδα της www.eurovision.tv).

Η ελληνική συμμετοχή

Ο μεγάλος τελικός θα πραγματοποιηθεί στις 18 Μαΐου ενώ ο πρώτος και ο δεύτερος ημιτελικός στις 14 και 16 Μαΐου αντίστοιχα. Σύμφωνα με δημοσιεύματα, ήδη η **Κατερίνα Ντούσκα ετοιμάζεται για την πρώτη της πρόβα στη σκηνή της Eurovision** που θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή στις 16.00 το μεσημέρι και θα έχει διάρκεια 20 λεπτά.

«Είμαι περήφανη για το αποτέλεσμα και ανυπομονώ να το ακούσετε. Το "Better Love" είναι ένα δυναμικό mid tempo pop τραγούδι και η ομάδα μου είναι δυναμίτης» είχε πει η Κατερίνα Ντούσκα στην πρώτη της ραδιοφωνική συνέντευξη στο Δεύτερο Πρόγραμμα 103,7 και στον Φώτη Απέργη, μιλώντας για τα βήματα που την έφεραν στη Eurovision.

Το βίντεο της ελληνικής συμμετοχής βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=Lc_b7SIK9js

Συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς οι προετοιμασίες για τον 64ο διαγωνισμό τραγουδιού της EUROVISION θα πραγματοποιηθεί στο Τελ Αβίβ στο Ισραήλ. Η Ελλάδα, ως γνωστόν, θα εκπροσωπηθεί με την Κατερίνα Ντούσκα και το τραγούδι: "Better love" για το οποίο ήδη το βίντεο κλιπ έχει ανέβει στο Youtube.

Ο διαγωνισμός περιλαμβάνει τους δύο ημιτελικούς στις 14 και 16 Μαΐου 2019 και τον τελικό στις 18 Μαΐου 2019.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, οι πρόβες ξεκινούν στις 4 Μαΐου στο στάδιο Exro Tel Aviv, όπου θα διεξαχθεί ο μουσικός διαγωνισμός, με την Κύπρο να ανοίγει την αυλαία, στις 10:00 ενώ η Ελλάδα θα εμφανιστεί την επόμενη ημέρα στις 16:00.

Στο μεταξύ, σύμφωνα με Αθηναϊκά ΜΜΕ, εγκρίθηκαν από την EBU τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής που συγκρότησε η EPT για τον φετινό Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό Τραγουδιού της Eurovision. Τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής, θα είναι:

- Νίκος Νικολακόπουλος, πρόεδρος Επιτροπής - διευθυντής προγράμματος μουσικών ραδιοφωνικών σταθμών
- Ειρήνη Καράγιαννη, τραγουδίστρια όπερας
- Μανόλης Παντελιδάκης, σκηνογράφος
- Στέλλα Χροναίου, τραγουδίστρια - vocal coach
- Θανάσης Αλευράς, ηθοποιός - performer
- Νανά Μπινοπούλου, αναπληρωματικό μέλος - τραγουδίστρια

Τη βαθμολογία της Κριτικής Επιτροπής στον Τελικό θα ανακοινώσει ο διεθνούς φήμης κιθαρίστας του metal rock Gus G (Κώστας Καραμπρούδης).

Ο χώρος που θα φιλοξενήσει τη μεγάλη διοργάνωση είναι το **International Covention Center (ICC)** το οποίο χωράει 10.000 φαν του διαγωνισμού.

Με πληροφορίες από EPT

Διεθνές φεστιβάλ σύγχρονου χορού στην Αθήνα

Το Διεθνές Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού "ARC FOR DANCE FESTIVAL" ξεκινά τη δεύτερη δεκαετία δράσης του. Το φεστιβάλ θα πραγματοποιηθεί από σήμερα έως τις 26 Μαΐου με ελεύθερη είσοδο σε όλες τις δράσεις και τις παρατάξεις του.

Ο κεντρικός πυρήνας του που θα διεξαχθεί στις 23, 24, 25 και 26 Μαΐου στο θέατρο "Κιβωτός", φιλοξενεί οκτώ παραστάσεις έργων σύγχρονου χορού, τα πέντε από τα οποία παρουσιάζονται στην παγκόσμια πρεμιέρα τους στην Αθήνα.

Φέτος το φεστιβάλ δίνει έμφαση τόσο στους διαφορετικούς ήχους, τις "φωνές" που παράγουν, προτείνουν και εκπέμπουν τα σώματα που χορεύουν, όσο και στους τρόπους που προσλαμβάνουν τους ήχους αυτούς οι θεατές. Ανακαλεί χορευτικά ιδιώματα εξετάζοντας τη δυνατότητά τους να αρθρώνουν διεκδικήσεις, να διατυπώνουν αιτήματα, να δημιουργούν τοπία από σύνθετα τελετουργικά, με ευρύτητα ερεθίσματα.

Τα έργα που θα παρουσιαστούν, καλύπτουν ένα ευρύ εκφραστικό τόξο με σημείο αιχμής τον ήχο της κίνησης, την πολυφωνία των σωμάτων και τελικά τη γλώσσα που αρθρώνει ο χορός σήμερα. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιάσουν έργα τους οι δημιουργοί: Κωνσταντίνα Ευθυμιάδου, Σοφία Μαυραγάνη, Ξένια Κογκυλάκη, Fouad Boussouf (Μαρόκο-Γαλλία), Στέφανος Μπιζάς, Φώτης Νικολάου (Κύπρος), Ιωάννα Αντώνη & Νατάσα Σαραντοπούλου, Flora Detraz (Company cie PLI /Πορτογαλία-Γαλλία).

Προεκτείνοντας τους προβληματισμούς της προηγούμενης, επετειακής διοργάνωσης γύρω από την πολυδιάστατη διαμόρφωση του σύγχρονου, το «11ο ARC FOR DANCE FESTIVAL» συντονίζεται στον «θόρυβο» που παράγει ο χορός καθώς συνθέτει τη δική του γλώσσα, τους ρυθμούς, τις χροιές και εντάσεις της. «Ακούει» τις εκφορές της κίνησης και μας ζητά να αντιληφθούμε τις νέες διαστάσεις που προκύπτουν από αυτή την πολυφωνία.

ΣΤΑ ΦΕΤΙΝΑ "ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ"

Γιορτή για τη μάνα

Διευρύνονται οι εκδηλώσεις των Υακινθίων οι οποίες, όπως ανακοινώθηκε, ύστερα από πρόσκληση πολλών πολιτιστικών φορέων, δεν θα λαμβάνουν χώρα μόνο κατά το μήνα Ιούλιο στο μαγευτικό χώρο του Αγίου Υακίνθου αλλά θα διεξάγονται και εκτός Ανωγείων καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Φέτος η αρχή των εκδηλώσεων γίνεται με τη **γιορτή της μάνας 11 & 12 του Μάη**. Η ιδέα γεννήθηκε με αφορμή μια γειτονιά όπου επτά μανάδες γέννησαν σαράντα τρία παιδιά σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες κατά την μεταπολεμική περίοδο.

Στο διήμερο των εκδηλώσεων σε όλες τις πλατείες του χωριού θα λειτουργεί έκθεση με παλιές οικογενειακές φωτογραφίες, υφαντά έργα του αργαλείου θα κρέμονται από τα μπαλκόνια των σπιτιών, θα υπάρχουν δέντρα των αναμνήσεων με φωτογραφίες των μανάδων που "λείπουν" και θα προσφέρονται γλυκά και πίτες από τις κόρες και τις εγγονές για όλους.

Πρόγραμμα εκδηλώσεων:

•Σάββατο 11 του Μάη Πλατεία Μείντάνι 8 μ.μ.: Θα τραγουδήσει η νεανική χορωδία περιφερειακής ενότητας Ηρακλείου και η χορωδία παραδοσιακής μουσικής Ανωγείων. Στη λύρα και στα λαούτα: Λευτέρης και Μανούσος Καλλέργης, Μενέλαος και Γιώργης Νταγιαντάς, Δημήτρης Ξυλούρης (Κίτρος), Στέφανος και Βασίλης Χαϊρέτης.

Θα χορεύουν: Λύκειο Ελληνίδων Ηρακλείου, Όμιλος Βρακοφόρων, Πολιτιστικός Σύλλογος Ανωγείων, Γυναίκες των Ανωγείων με την Αριστέα.

•Κυριακή 12 του Μάη Περαχώρι 6:00μμ: Εσπερινό μνημόσυνο στην Παναγία χοροστατούντος του Αρχιεπισκόπου Κρήτης Ειρηναίου.

Πλατεία Μείντάνι 8 μ.μ.: Θα μιλήσει η Κρήσσα συγγραφέας Αλκυόνη Παπαδάκη με θέμα τη μάνα. Ο Σαμίρ θα εκπροσωπήσει τους πρόσφυγες τραγουδώντας την ιστορία του. Χάρης Φασουλός τραγουδι. Ασκομαντούρα Γιώργης Σαλούστρου. Συναυλία με την Ελένη και Σουζάνα Βουγιουκλή. Η βραδιά θα κλείσει με την παρέα του Υακίνθου. Στο χώρο θα βρίσκεται ο Γιώργης Σαλούστρου με το τσάι του. Υπό την αιγίδα του Δήμου Ανωγείων και της Περιφέρειας Κρήτης.

ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΔΗΛΟΥ

Πρώτη έκθεση σύγχρονης τέχνης

■ Στόχος τα γλυπτά του Αντ. Γκόρμλι να «αποκαταστήσουν» την ανθρώπινη παρουσία και να δημιουργήσουν ένα φυσικό μονοπάτι, που οδηγεί πίσω στη μυθολογία

ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΚΟΥ / ΑΠΕ-ΜΠΕ

Από τις αρχές Μαΐου ως και το τέλος Οκτωβρίου 2019, ο αρχαιολογικός χώρος της Δήλου «επαναποικίζεται» μετά από χιλιάδες χρόνια με τις ανθρωπόμορφες γλυπτικές εγκαταστάσεις του αναγνωρισμένου Βρετανού καλλιτέχνη, Άντονι Γκόρμλι (Antony Gormley).

Στο πλαίσιο της έκθεσης SIGHT, 29 ανθρώπινες γλυπτές μορφές από σίδηρο και σε φυσική κλίμακα (οι τέσσερις από τις οποίες φιλοτεχνήθηκαν ειδικά για τη Δήλο), κάποιες όρθιες ή καθιστές κι άλλες σε ξαπλωτή θέση, «συμμετέχουν» στην **πρώτη έκθεση σύγχρονης τέχνης**, που πραγματοποιείται στον κορυφαίο αρχαιολογικό χώρο και μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO.

Η μοναδικής σύλληψης εικαστική εγκατάσταση είναι προϊόν σύμπραξης του Οργανισμού NEON με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων, σε επιμέλεια της Ελίνας Κουντούρη, διευθύντριας του NEON και της Iwona

Blazwick, OBE, Διευθύντριας της Whitechapel Gallery του Λονδίνου.

Και οι 29 μορφές έχουν τοποθετηθεί σε διάφορες θέσεις του νησιού, με τον επισκέπτη να καλείται να τις ανακαλύψει με τη βοήθεια έντυπου υλικού: Στη βραχώδη ακτή, στο εσωτερικό του Μουσείου, στον λόφο του Κύνθου, στην Αγορά των Κομπεταλιαστών, στην είσοδο του Σταδίου, στη Σκηνή του Θεάτρου κι αλλού. Στόχος τα γλυπτά να «αποκαταστήσουν» την ανθρώπινη παρουσία και να δημιουργήσουν ένα φυσικό μονοπάτι, που οδηγεί πίσω στη μυθολογία και την ανθρώπινη δραστηριότητα του παρελθόντος της Δήλου.

Ο Άντονι Γκόρμλι (γ. 1950) είναι ένας από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της εποχής μας. Πολυβραβευμένος και αναγνωρισμένος, είναι ευρέως γνωστός για τα γλυπτά, τις εγκαταστάσεις και τα δημόσια έργα του, που εξερευνούν τη σχέση μεταξύ του ανθρώπινου σώματος και του χώρου. Έχει σπουδάσει, μεταξύ άλλων, αρχαιολογία, ανθρωπολογία και ιστορία της τέχνης στο Trinity College του Cambridge, γεγονός που τον έχει εφοδιάσει με μια βαθιά κατανόηση της ποικιλίας της ανθρώπινης φύσης και της καταγωγής της.

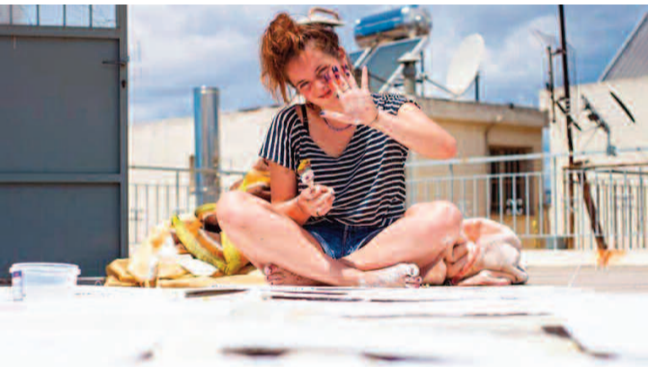
Η έκθεση, που ξεκίνησε στις 2 Μαΐου, θα

Ο Antony Gormley στον αρχαιολογικό χώρο της Δήλου. Φωτογραφία © Oak Taylor Smith | Courtesy NEON, Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων και ο καλλιτέχνης.

διαρκέσει ως τις 31 Οκτωβρίου 2019. Τα ανεπίσημα εγκαίνια θα γίνουν στις 18 Μαΐου (Διεθνής Ημέρα Μουσείων) και τα επίσημα τον

Ιούνιο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Προκόπη Παυλόπουλο.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Φεστιβάλ για τους νέους

Η καθημερινότητα, τα προβλήματα, τα ενδιαφέροντα των νέων ανθρώπων μπαίνουν στο στόχαστρο του πρώτου Youth Festival που οργανώνει το Connect your city (δράση της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας ΙΑΣΙΣ) και διεξάγεται υπό την αιγίδα του Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (INEΔΙΒΙΜ) και του δήμου Νέας Φιλαδέλφειας, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εβδομάδας νεολαίας.

Όπως τονίζει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η υπεύθυνη επικοινωνίας του φε-

στιβάλ, Αθηνά Πηλιτζίδου «καλούμε το Σάββατο 4 Μαΐου τους νέους, αλλά και όσους αισθάνονται νέοι να συμμετέχουν, να δράσουν, να αλλάξουν όσα τους "χαλάνε" και να δημιουργήσουν από την αρχή».

Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ θα πραγματοποιούνται παράλληλες δράσεις, όπως σεμινάρια, βιωματικά εργαστήρια, ζωγραφική προσώπου, θεατρική παράσταση, street art, ενώ, το φεστιβάλ θα κλείσει με μια μεγάλη μουσική συναυλία.

Το φεστιβάλ θα πραγματοποιηθεί σήμερα Σάββατο στο Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλώ Χαϊδεμένου», στη Νέα Φιλαδέλφεια.

ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Έκθεση βιβλίου

με πρωταγωνιστή το πλήθος

Ο ρόλος του πλήθους στη λογοτεχνία και την ιστορία είναι το κεντρικό αφιέρωμα της 16ης Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης (ΔΕΒΘ), που εγκαινιάζεται την ερχόμενη Πέμπτη 8 Μαΐου και θα διαρκέσει μέχρι και την Κυριακή 11 Μαΐου.

Το γενικό πλαίσιο της έκθεσης είναι η διερεύνηση επίκαιρων θεμάτων και ο φωτισμός αθέατων πτυχών της καθημερινής συγκυρίας. Ακολουθώντας αυτή τη λογική, το κεντρικό θέμα της έκθεσης με τίτλο «**Το πλήθος ως πρωταγωνιστής στη λογοτεχνία και την Ιστορία**» εστιάζει την προσοχή του σε μια σειρά από άξονες που θέλουν να σηματοδοτήσουν τη συμβολή, ή και την απλή παρουσία των μεγάλων ομάδων στη διαμόρφωση των εκάστοτε κοινωνικοπολιτικών συνθηκών.

«Το αφιέρωμα θέλει να αναδείξει τη θέση του απλού, ανώνυμου ανθρώπου στα μεγάλα γεγονότα της εποχής του», λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Μανώλης Πιμπλής, διευθυντής της ΔΕΒΘ: «Η λογοτεχνία δεν αγνοεί, βεβαίως, ποτέ τα ανώνυμα πρόσωπα. Τι συμβαίνει, ωστόσο, με την Ιστορία και την ιστοριογραφία, που συχνά παραγνωρίζουν το βάρος των συλλογικών δράσεων τις οποίες αποδεσμεύουν όλες οι κρίσιμες περιόδους; Κι αν για τη λογοτεχνία έχει σημασία να ψάξουμε ποιος ακριβώς ρόλος επιφυλάσσεται στις σελίδες της για το πλήθος, στο πεδίο της Ιστορίας πρέπει να ομολογήσουμε ότι η έννοια του πλήθους είναι κατά κανόνα απύσχα από τις ιστοριογραφικές έρευνες, που απομακρύνουν τον φακό τους από τις ανώνυμες μάζες ενόσω οι τελευταίες έχουν μεταβάλει κατ' επανάληψη τον ρου των γεγονότων. Αυτή την άγνωστη πλευρά των καθημερινών ανθρώπων επιζητεί να υποδείξει η ΔΕΒΘ. Σήμερα, άλλωστε, αποτελεί περίπου κοινή παραδοχή των ιστορικών πως το πλήθος μένει εκτός των ενδιαφερόντων τους, πολλώ δε μάλλον αν μιλάμε για την ελληνική ιστοριογραφία».

Πέντε συνολικά συζητήσεις διοργανώνει το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (ΕΙΠ) στην αίθουσα «Cosmos» (Περίπετρο 13) της ΔΕΒΘ με θέμα την παρουσία του πλήθους στην Ιστορία και τη λογοτεχνία.

Ο Γούντι Άλεν ψάχνει εκδοτικό οίκο για τα απομνημονεύματά του

Ο βραβευμένος με Όσκαρ Αμερικανός σκηνοθέτης Γούντι Άλεν, ο οποίος έχει δεχτεί έντονη κριτική στη βιομηχανία του κινηματογράφου εξαιτίας των καταγγελιών ότι κακοποίησε σεξουαλικά την θετή κόρη του, δυσκολεύεται να κλείσει συμφωνία με κάποιον εκδοτικό οίκο για την έκδοση των απομνημονευμάτων του, έγραψε χθες η The New York Times.

Οι επικεφαλής τεσσάρων μεγάλων εκδοτικών οίκων, μιλώντας υπό καθεστώς ανωνυμίας, είπαν στην εφημερίδα ότι ένας ατζέντης του Άλεν έστειλε σε όλους τους ένα αντίγραφο τον περασμένο χρόνο, αλλά κανένας τους δεν προχώρησε σε προσφορά. Μάλιστα κάποιος, όπως οι ίδιοι δήλωσαν στην εφημερίδα, αρνήθηκαν ακόμη και να διαβάσουν το υλικό.

Οι πέντε μεγάλοι αμερικανοί εκδοτικοί οίκοι - HarperCollins, Hachette, Macmillan, Simon & Schuster και Penguin Random House - δεν απάντησαν στο αίτημα του AFP να σχολιάσουν το δημοσίευμα. Ούτε όμως και ο ατζέντης του Άλεν.

Από την έναρξη του κινήματος #MeToo κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης και των σεξουαλικών επιθέσεων, η κατηγορία εις βάρος του Άλεν που διατυπώνονταν επί δεκαετίες ότι ο σκηνοθέτης και ηθοποιός είχε κακοποιήσει σεξουαλικά την θετή του κόρη Ντίλαν Φάρουο όταν εκείνη ήταν επτά χρονών στις αρχές της δεκαετίας του '90, επανήλθε στο προσκήνιο.

Έπειτα από δύο διαφορετικές έρευνες που διήρκεσαν μήνες ο ίδιος απαλλάχτηκε από τις κατηγορίες, οι οποίες

διατυπώθηκαν για πρώτη φορά από την τότε σύντροφο του Μία Φάρουο, και αρνείται συστηματικά τις κατηγορίες.

Αλλά η Ντίλαν, η οποία σήμερα είναι ενήλικη, επιμένει

ότι κακοποιήθηκε και έχει τη στήριξη της μητέρας και του αδελφού της.

Η δημόσια εικόνα του Άλεν δέχτηκε ακόμη ένα πλήγμα τον περασμένο χρόνο όταν σε μια συνέντευξή του σε τηλεοπτικό σταθμό της Αργεντινής δήλωσε ότι θα έπρεπε να είναι το πρόσωπο της αφίσας για το κίνημα #MeToo.

"Εγώ που κατηγορήθηκα μόνο από μια γυναίκα σε μια υπόθεση επιμέλειας παιδιού, η οποία διερευνήθηκε και αποδείχτηκε ψευδής -τσουβαλιάζομαι με αυτούς τους ανθρώπους", είπε τότε στο δίκτυο Canal 13.

Πολυάριθμοι ηθοποιοί, άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι έχουν συνεργαστεί με τον Άλεν, έχουν αποστασιοποιηθεί από εκείνον και έχουν δηλώσει ότι δεν πρόκειται να συνεργαστούν ξανά μαζί του.

Νωρίτερα φέτος ο Άλεν κατέθεσε αγωγή ζητώντας αποζημίωση 68 εκατομμυρίων δολαρίων εις βάρος της Amazon για αθέτηση συμβολαίου, κατηγορώντας την ότι ματαίωσε μια συμφωνία για την κινηματογραφική μεταφορά των ισχυρισμών της Ντίλαν Φάρουο.

Η Amazon επιβεβαίωσε ότι ακύρωσε τη συμφωνία επικαλούμενη "τις ενέργειες του Άλεν και τις κατακλυσμαίες επιπτώσεις τους", ενώ η δίκη για την υπόθεση πιθανόν να γίνει του χρόνου.

» Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 1290

Το 16ο αιώνα τα προσθετικά άκρα από σίδηρο ή άλλα μέταλλα χρησιμοποιούνταν (με μικρές παραλλαγές) όχι μόνο από ανάπηρους, αλλά και από αρτιμελείς ιππότες, για την προστασία τους στις μάχες.

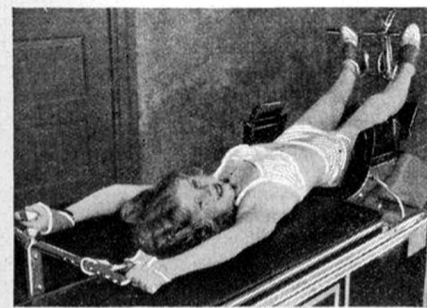

Εργαλείο που χρησιμοποιούνταν από τους χειρουργούς στα μέσα του 19ου αιώνα, για την υποβοήθηση της επούλωσης της τομής, μετά από επέμβαση αποκατάστασης κήλης.

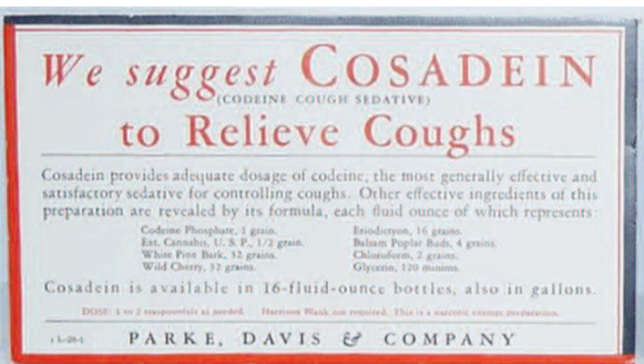

“Ο νέος μηχανικός χειροπράκτης” ήταν μια συσκευή που κυκλοφόρησε στο Λος Άντζελες το 1932 και υποσχόταν από αποκατάσταση ανωμαλιών σπονδυλικής στήλης και ενίσχυση της κυκλοφορίας του αίματος, μέχρι θεραπεία δυσπεψίας και πονοκεφάλων...

New Mechanical Chiropractor
WITH a machine like the one shown below in your home, there's no longer any excuse for headaches. At least, that is what the inventor claims for his mechanical chiropractor, which also is supposed to correct curvature of the spine, speed up the circulation and aid digestion. It is self-operated, the patient himself supplying the propelling energy. The machine has a stretching and massaging action on the body structure which is said to promote health and tone up the system generally. It was demonstrated at a recent Chiropractor's Association meeting in Los Angeles.

Self-operated mechanical chiropractor is said to be a sure cure for headaches, curvature of the spine or poor digestion.

«Προτείνουμε το Cosadein για την ανακούφιση από τον βήχα». Νόμιμο (εκείνη την εποχή) σκεύασμα για τον βήχα που περιείχε τα ναρκωτικά κωδεΐνη και κάνναβη και το αναισθητικό χλωροφόρμιο (Νέα Υόρκη-ΗΠΑ, 1935).

Ο δεκανέας Michael Dunn, με ακρωτηριασμένα και τα δύο πόδια του, σε ειδική αναπηρική καρέκλα, μια εικόνα καθόλου σπάνια μετά το τέλος του Αμερικανικού Εμφυλίου (1865).

Εμπνευσμένο από τα αγριοκάτσικα, το προσθετικό πόδι της εταιρείας Κλίρρα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη και για ορειβασία! (Νέα Υόρκη, 2014).

Τεχνητά μέλη που παρουσιάστηκαν το 1866 στο διάσημο ιατρικό περιοδικό Lancet, με την περιγραφή: “δυνατά, ελαφριά και ανθεκτικά”.

Τραυματισμένοι Αμερικανοί κομάντος περιμένουν να επιβιβαστούν σε ελικόπτερα, μετά από μάχη 19 ημερών στην περιοχή Iron Triangle. Στη μάχη σκοτώθηκαν 72 Αμερικανοί και 723 Βιετκόγκ για την κατάληψη 310 τετρ. χιλιομέτρων γης (Βιετνάμ, 1967).

Περίπλοκο εργαλείο του 1960, με κύρια χρήση τη διάτρηση (τρυπανισμό) του κρανίου, για θρησκευτικούς ή θεραπευτικούς λόγους.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Μπιλιάρδο στις εννιάμισι

» Heinrich Böll (μτφ. Μαργαρίτα Ζαχαριάδου, εκδόσεις Πόλις)

Εκείνο το πρωί, ήταν η πρώτη φορά που ο Φάιμελ τής μίλησε αγενώς, σχεδόν άγρια. Της τηλεφώνησε κατά τις έντεκα και μισή και μόνο ο ήχος της φωνής του δεν προμήνυε τίποτε καλό- τέτοιες μεταπτώσεις δεν τις συνήθιζε, και επειδή ακριβώς τα λόγια του παρέμεναν άψογα, ο τόνος του την τρόμαξε: σ' αυτή τη φωνή, από την ευγένεια είχε απομείνει μόνο το τυπικό μέρος, σαν να της είχε προσφέρει H2O αντί για νερό.

"Βγάλτε, παρακαλώ", της είπε, " από το γραφείο σας την κόκκινη καρτούλα που σας είχα δώσει πριν από τέσσερα χρόνια". Εκείνη άνοιξε με το δεξί της χέρι το συρτάρι του γραφείου της, παραμέρισε μια σοκολάτα, το πανάκι και το μπράσο για το υγάλισμα κι έβγαλε την κόκκινη καρτούλα. "Διαβάστε μου, παρακαλώ, τι γράφει αυτή η κάρτα". Κι εκείνη, με τρεμάμενη φωνή, διάβασε: "Διαθέσιμος οποιαδήποτε στιγμή για τη μητέρα μου, τον πατέρα μου, την κόρη μου, τον γιο μου και τον κύριο Σρέλλα, και για κανέναν άλλο".

Το Μπιλιάρδο στις εννιάμισι είναι η ιστορία της οικογένειας Φάιμελ, τριών γενεών της οικογένειας, ανήμερα των γενεθλίων του γενάρχη Χάινριχ Φάιμελ, κάποια μέρα του Σεπτεμβρίου του 1958. Και μέσω της οικογενειακής αυτής ιστορίας, με τη δράση να εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια μίας και μόνο μέρας, σε ένα απόλυτο παρόν, ο Μπέλ -αυτός ο πολεμικός των προσπαθειών για λήθη που επικράτησαν στη Γερμανία μετά το τέλος του ναζι-

σμού- θα φέρει τους ήρωές του - και κατ' επέκταση τον αναγνώστη- αντιμέτωπος με το ζοφερό παρελθόν, αντιμέτωπος με ένα παρελθόν για το οποίο ελάχιστοι μιλούσαν εκείνη την περίοδο.

Οικογένεια Φάιμελ, μια οικογένεια αρχιτεκτόνων. Ο Χάινριχ έχτισε -ανάμεσα σε άλλα και το αβαείο του Αγίου Αντωνίου-, ο γιος του Ρόμπερτ γκρέμισε -ανάμεσα σε άλλα και το αβαείο του Αγίου Αντωνίου- και ο εγγονός Γιόζεφ προσπαθεί να αποφασίσει τίς την κατεύθυνση να ακολουθήσει, στεκόμενος πάνω από τα ερείπια του αβαείου του Αγίου Αντωνίου. Στο Μπιλιάρδο στις εννιάμισι, χαρακτηριστικό δείγμα της λογοτεχνίας των ερειπίων, τα ερείπια είναι πρωτίτως πραγματικά και ακολούθως συμβολικά.

Οι τρεις αντρικές μορφές κυριαρχούν στο μυθιστόρημα. Η γιαγιά, κλεισμένη από χρόνια σε κλινική, μια αναχωρήτρια της καθημερινότητας, εκείνης της καθημερινότητας, κατέχει έναν ρόλο κλειδί στην ιστορία, όντας εκείνη που συνειδητά αναμετράται διαρκώς με το παρελθόν, που αρνείται να ξεχάσει, που δεν δέχεται μια καθολική συγχώρεση των πάντων στο όνομα μιας νέας αρχής. Η Λεονόρε, που δουλεύει στο γραφείο μελετών του Ρόμπερτ, ο Χούγκο, που δουλεύει στο ξενοδοχείο που ο Ρόμπερτ παίζει καθημερινά μπιλιάρδο στις εννιάμισι, και η Μαριάνε, η σύντροφος του Γιόζεφ, είναι οι τρεις ακροατές, οι τρεις μάρτυρες των ιστοριών των τριών Φάιμελ. Και τέλος ο Σρέλλα, που την ημέρα εκείνη θα επιστρέψει μετά από είκοσι τόσα χρόνια εξορίας. Οι ήρωες του μυθιστορήματος αποτελούν τη βάση του, όπως οι άνθρωποι αποτελούν τη βάση της ιστορίας, και μόνο μέσα από μία πολυφωνική αφήγηση θα ήταν δυνατό να αποπειραθεί κανείς να αποδώσει την ιστορία, να συνθέσει μια μνήμη

συλλογική.

Το μυθιστόρημα εκτυλίσσεται σε μία μέρα, σε ένα διαρκές σήμερα, και με αφετηρία αυτό το σήμερα οι ήρωες εκκινούν προς το παρελθόν, ανασύρουν μνήμες, επιχειρούν να επουλώσουν τραύματα, να κατευνάσουν τον θυμό, να δικαιολογηθούν, να εξυψωθούν. Δεν είναι εύκολο να βρουν τους κατάλληλους ακροατές, ακόμα και εκείνοι που τελικά επιλέγουν δεν είναι σίγουρο πως τους καταλαβαίνουν.

Ο αγώνας ενάντια στη λήθη ούτε εύκολος είναι ούτε αναίμακτος, αλλά ούτε και αντικειμενικός. Πρέπει να δίνεται, ακόμα και αν δυσραρσεί. Γιατί κατά πάσα πιθανότητα εθελουφλώντας κανείς είναι σχεδόν σίγουρο πως θα πέσει και πάλι. Το Μπιλιάρδο στις εννιάμισι είναι ένα σπουδαίο βιβλίο. Και δεν είναι σπουδαίο μόνο για τα όσα διαπραγματεύεται, είναι σπουδαίο για τον λογοτεχνικό τρόπο με τον οποίο ο Μπέλ μάχεται ενάντια στη λήθη.

υγ. Τα επίμετρα της Μαργαρίτας Ζαχαριάδου και του Γιάννη Πάγκαλου συμπληρώνουν ιδανικά τη σημαντική αυτή έκδοση.

ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Παρουσίαση βιβλίου
Λεωνίδα Κακάρουλου

Το βιβλίο-ντοκουμέντο του Λεωνίδα Κακάρουλου: «Ημερολόγιο Ατομικών Γεωργίου Κακάρουλου – Εν Σμύρνη 1918 – 1919» θα παρουσιαστεί και στην Αθήνα από τις εκδόσεις: "Ραδάμανθους" την Δευτέρα 6 Μαΐου στις 8 μ.μ. στο καφέ ΦΙΛΙΟΝ στην οδό Σκουφά 34 (δίπλα στον Άγιο Διονύσιο).

Μιλάνε για το βιβλίο: Νίκος Δαββέτας, συγγραφέας, δημοσιογράφος, Ηλίας Καφάογλου, συγγραφέας-δημοσιογράφος, Τασος Σακελλαρόπουλος, υπεύθυνος ιστορικών αρχείων Μουσείου Μπενάκη.

Συμμετέχουν και συνομιλούν: Θέμης Ροδαμίτης, Χρήστος Τσαντής, Λεωνίδα Κακάρουλου.

Συμμετέχει και τραγουδά η Σαβίνα Γιαννάτου.

Διαβάζει ο ηθοποιός Αντρέας Κωνσταντίνου. Η Δέσποινα Συρίγου παίζει βιολί και τραγουδά παραδοσιακά Μικρασιατικά τραγούδια

Το βιβλίο περιέχει σπάνια, αδημοσίευτα ντοκουμέντα από την καθημερινότητα της ζωής στη Σμύρνη 100 χρόνια πριν...

Βιβλία

Γερμανικό
φθινόπωρο
Αφηγήματα

Στιγκ Ντάγκερμαν

Μετάφραση: Αγγελική Νάτσι

Εκδόσεις: Καστανιώτη

Το φθινόπωρο του 1946 η εφημερίδα Expressen ανέθεσε στον Στιγκ Ντάγκερμαν, ανερχόμενο τότε αστέρα των σουηδικών γραμμάτων, μια ξεχωριστή όσο και απαιτητική αποστολή: να μεταβεί

στη Γερμανία και να αποτυπώσει την καθημαγμένη πραγματικότητα της χώρας μετά την οριστική συντριβή του ναζιστικού Τρίτου Ράιχ. Οι ανταποκρίσεις που έφταναν από κει ήταν ελάχιστες και αντιφατικές. Πώς ήταν άραγε η καθημερινότητα και τι σκέφτονταν οι άνθρωποι; Ο συγγραφέας, εξοπλισμένος με απροκατάληπτο και διαπερατικό βλέμμα, διέσχισε τις βρετανικές και αμερικανικές ζώνες κατοχής αναζητώντας και συλλέγοντας ένα ευρύ φάσμα γερμανικών φωνών στις πόλεις και στην ύπαιθρο. Τα άρθρα που προέκυψαν από το ταξίδι του συγκεντρώθηκαν στο βιβλίο "Γερμανικό φθινόπωρο", το οποίο πλέον θεωρείται ένα ανυπέβλητο πρότυπο δημοσιογραφικής αφήγησης. Ο ίδιος κατάφερε να σκιαγραφήσει τις συνέπειες του Β' Παγκόσμιου Πολέμου με τόσο συγκλονιστικό τρόπο ώστε το κείμενό του ξεπερνά τα στενά χωροχρονικά του όρια και διεκδικεί την αιωνιότητα.

Κάπου χωρίς
να το ξέρουμε

Μεταξία Κράλλη

Εκδόσεις: Ψυχογιός

Χρύσα και Μάχος, Μάχος και Χρύσα. Ένα αγόρι κι ένα κορίτσι. Ένας μαθητής και μια μαθήτρια. Που μετά γίνονται ένας φοιτητής και μια φοιτήτρια. Και μετά ένας χημικός μηχανικός και μια δικηγόρος. Ζουν στην Αθήνα. Δηλαδή... όχι πάντα. Ερωτεύονται - ο Μάχος περισσότερο από τη Χρύσα. Ταλαιπωρούνται - η Χρύσα περισσότερο από τον Μάχο. Ίσως όμως κι όχι... Ενθουσιάζονται, πενθούν, διασκεδάζουν, πέφτουν και ξανασηκώνονται. Οι δρόμοι τους διασταυρώνονται πολλές φορές, χωρίς όμως ποτέ να συναντηθούν οι δυο τους. Κι αυτό το κάτι παραπάνω, αυτό που όλοι οι άνθρωποι ονειρεύονται να ζήσουν, φαίνεται να τους ξεφεύγει. Γιατί στην αληθινή ζωή τα πράγματα δεν έρχονται πάντοτε όπως θα έπρεπε να έρθουν. Ή μήπως όχι; Μια ιστορία για δυο ανθρώπους στην ίδια πόλη, ένα βιβλίο για τις χαρές και τις λύπες που φέρνουν μαζί τους τα χρόνια καθώς περνούν, αλλά και για τη μαγεία που μας περιμένει στην επόμενη στροφή, όταν πια έχουμε πάψει να πιστεύουμε σε αυτήν.

Το (σχεδόν)
ημερολόγιο
μιας 82χρονης
Μανίνα Ζουμπουλάκη

Εκδόσεις: Παπαδόπουλος

Είμαι ογδόντα δύο χρονών (άσχετα που κρύβω χρόνια, και μπερδεύω τι έχω πει σε ποιον, όσον αφορά την ηλικία μου). Με λένε Μελίνα Μπίλια και δεν

είμαι μια συνηθισμένη γιαγιά - παρόλο που έχω πόνους και παθήσεις που πάνε σύννεφο, όπως όλες οι γιαγιάδες του κόσμου. Διαφέρω επειδή έχω κέφι, και ενθουσιασμό και διάθεση να "κάνω πράγματα"- αρκεί αυτά τα πράγματα να είναι πάνω στη γη, άντε και στη θάλασσα. Δεν είμαι δηλαδή από τις γιαγιάδες που πετάνε με ελικόπτερα και πηδάνε με αλεξίπτωτα και τέτοια.

Είμαι από τις γιαγιάδες που έμαθαν το ίντερνετ χάρη στις εγγονές τους. Επίσης, ο κολλητός μου καλλιεργεί παράνομα φυτά στο μπαλκόνι του και ένεκα η Κρίση, και που έσπασε τη λεκάνη του ο κολλητός μου χωρίς να πηδήξει από ελικόπτερο, τα φυτά του τώρα τα πουλάμε παρέα. Τα φυτά δεν είναι ραδίκια, εκτός κι αν καπνίζονται τα ραδίκια. Καμιά δουλειά δεν είναι ντροπή, έχω δουλέψει από γραμματέας μέχρι "πόρτα" σε μαγαζιά της νύκτας, οπότε δεν με τρομάζει το γιαγιά, το πιλοφόρι, το μυστήρι.

Διαβάζοντας έναν χρόνο από τη ζωή μου θα ακολουθήσετε τις περιπέτειές μου.

Ο κλέφτης
των τατουάζ

Αλίσσον Μπέλσαμ

Μετάφραση: Αύγουστος Κορτώ

Εκδόσεις: Ψυχογιός

Ένας αστυνομικός στην πρώτη του υπόθεση δολοφονίας. Μια καλλιτέχνηδα τατουάζ με ένα θανάσιμο μυστικό. Και ένας διεστραμμένος δολοφόνος που ακονίζει τις λεπίδες του για να σκοτώσει ξανά...

Όταν η Μάρνι Μάλινς, καλλιτέχνηδα τατουάζ, ανακαλύπτει ένα παραμορφωμένο πτώμα, ο νεαρός ντετέκτιβ Φράνσις Σάλιβαν θα χρειαστεί τη βοήθειά της. Εκεί έξω τριγυρίζει ένας σίριαλ κίλερ, που αφαιρεί τα τατουάζ από το σώμα των θυμάτων του όσο είναι ακόμη ζωντανό. Η Μάρνι γνωρίζει πολύ καλά τον κόσμο των τατουάζ, αλλά έχει τους δικούς της προσωπικούς λόγους να μην εμπιστεύεται την αστυνομία. Κι έτσι, όταν ανακαλύπτει τον επόμενο στόχο του δολοφόνου, αντιμετωπίζει και το δίλημμα: θα το πει στον Σάλιβαν ή θα κυνηγήσει μόνη της τον Κλέφτη των Τατουάζ;